

Valstybinė lietuvių kalbos komisija

Lietuvių kalbos institutas

Forumas

VALSTYBINĖ KALBA IR MOKYKLA

*2019 m. balandžio 16 d.
Lietuvių kalbos institutas, Vilnius*

Mokyklai aktualūs skaitmeniniai lietuvių kalbos ištekliai

Dr. Jurgita Jaroslaviienė, dr. Aurelija Tamulionienė

Lietuvių kalbos instituto Bendrinės kalbos tyrimų centras

Vilnius, 2019 m. balandžio 16 d.

El. p. lki@lki.lt, svetainės adresas <http://lki.lt/>

<http://lki.lt/skaitmeniniai-lietuviu-kalbos-istekliai/>

 Lietuvių kalbos skaitmeninių išteklių sistema Plačiau >	 Lietuvių kalbos žodynas (LKŽ) Plačiau >	 Dabartinės lietuvių kalbos žodynas (DLKŽ) Plačiau >
 Bendrinės lietuvių kalbos žodynas Plačiau >	 Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas Plačiau >	 Lietuvos vietovardžių geoinformacinė duomenų bazė Plačiau >
 Vietovardžių žodynas Plačiau >	 Istorinių vietovardžių duomenų bazė Plačiau >	 Tarmių tekstynas Plačiau >
 Tarmių archyvo duomenų bazė Plačiau >	 Interaktyvus lietuvių tarmių žemėlapis Plačiau >	 Senosios lietuvių kalbos tekstynas Plačiau >
 Senujų raštų duomenų bazė Plačiau >	 Lietuvių-vengrų kalbų žodynas Plačiau >	 Kanceliarinės kalbos patarimai Plačiau >
 Kalbos konsultacijų bankas Plačiau >	 Skolinti terminai ir jų atitikmenys Plačiau >	 Baltarusių-lietuvių kalbų žodynas Plačiau >
 Skaitmeninė Lietuvių kalbos žodyno pagrindinė kartoteka Plačiau >	 Skaitmeninė Lietuvių kalbos žodyno papildymų kartoteka Plačiau >	 Kalbos rekomendacijų kompiuterinė duomenų bazė Plačiau >
 Lietuvių kalbos gramatikos informacinė sistema LIGIS Plačiau >	 Administracinė kalba Plačiau >	

**Didelė pavienių išteklių dalis
integruota į bendrą
lietuvių kalbos išteklių
informacinę sistemą**

LKIIS <http://lkiis.lki.lt>

Lietuvių kalbos išteklių informacinė sistema

<http://lkiis.lki.lt>

lkiis.lki.lt

Lietuvių kalbos išteklių informacinė sistema

Lietuvių kalbos išteklių informacinė sistema > PRADŽIA

[Detalioji paieška](#) [Paieška žemėlapyje](#)

PRADŽIA

E. ŽODYNAI

E. KARTOTEKOS

DUOMENŲ BAZES

E. MOKYMAI

ŠRIFTAS „PALEMONAS“

ATSILIEPIMAI

PAGALBA

INFORMACIJA APIE PROJEKTĄ

2018-09-28
LIETUVIŲ KALBOS IŠTEKLIŲ INFORMACINĘ SISTEMĄ PAPILDYS KAZIMIERO BŪGOS ETIMOLOGINIO ŽODYNO KARTOTEKA

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka kartu su 24 partneriais, vienas iš kurių yra Lietuvių kalbos institutas, nuo 2018 m. birželio 18 d. iki 2021 m. birželio 30 d. vykdė...
[Plačiau »](#)

2018-09-16
KVIEČIAME Į 25-ĄJĄ TARPTAUTINĘ MOKSLINĘ KONFERENCIJĄ „VARIANTIŠKUMAS KALBOSE IR JŲ ATMAINOS“

Kviečiame į 25-ąją tarptautinę mokslinę konferenciją „Variantiškumas kalbose ir jų atmainose“, kuri vyks 2018 m. rugsėjo 27–28 d. Vilniaus universiteto Filologijos fakultete. ...
[Plačiau »](#)

2018-09-14
DAR DAUGIAU IŠTEKLIŲ IR FUNKCIJŲ LIETUVIŲ KALBOS IŠTEKLIŲ INFORMACINĖJE SISTEMOJE

Apie Lietuvių kalbos išteklių informacinės sistemos (<http://lkiis.lki.lt>) naujoves – lietuvių kalbos prasmų tinklą, naujus išteklius ir kt., skaitykite Bendrinės...
[Plačiau »](#)

[RSS](#) [Užsiprenumeruoti naujienas](#) [Naujienų archyvas](#)

NAVIGACIJA

[PRADŽIA](#)

POPULIARIAUSI ŽODŽIAI

abejoks	★★★★★★★★★★ ★★
	★★★★★★★★★★

Mokyklai aktualūs skaitmeniniai lietuvių kalbos ištekliai:

LKIIS (<http://lkiis.lki.lt/>) →

 KALBA

Atsižvelgiant į šiandienius iššūkius ir lūkesčius, Lietuvių kalbos institute ne tik kuriamos naujos žodynų ir kitų išteklių ideologijos ir koncepcijos, bet ir modernizuojama 2015-aisiais sukurta susistemintų skaitmeninių kalbos išteklių sistema LKIIS: tobulinamos paieškos galimybės, integruojami dar trys didžiuliai reprezentatyvūs lietuvių kalbos šaltiniai, kuriamos naujos el. paslaugos.

E. žodynai

 KALBA

Vienakalbiai žodynai

- ➡ Bendrinės lietuvių kalbos žodynas
- Dabartinės lietuvių kalbos žodynas
- ➡ Lietuvių kalbos žodynas
- ➡ Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas
- Sinonimų žodynas
- Antonimų žodynas
- Frazeologijos žodynas
- Palyginimų žodynas
- Sisteminis lietuvių kalbos žodynas

Dvikalbiai žodynai

- Lietuvių–anglų kalbų žodynas
- Anglų–lietuvių kalbų žodynas
- Lietuvių–latvių kalbų žodynas
- Latvių–lietuvių kalbų žodynas
- Lietuvių–lenkų kalbų žodynas
- Lenkų–lietuvių kalbų žodynas
- Lietuvių–vokiečių kalbų žodynas
- Vokiečių–lietuvių kalbų žodynas
- Lotynų–lietuvių kalbų žodynas
- Senosios graikų–lietuvių kalbų žodynas

E. kartotekos ir duomenų bazės

 KALBA

Žodynų kartotekos

- „Lietuvių kalbos žodyno“ Papildymų kartoteka
- „Lietuvių kalbos žodyno“ Tarmių kartoteka
- „Lietuvių kalbos žodyno“ Pagrindinė kartoteka
- ➡ Kazimiero Būgos etimologinio žodyno kartoteka

Tautosakos paveldo kartotekos

- Mįslių kartoteka
- Liaudies tikėjimų kartoteka
- Pokario partizanų dainų kartoteka

Duomenų bazės

- Lietuvos vietovardžių geoinformacinė duomenų bazė
- Istorinių vietovardžių duomenų bazė
- Pavardžių duomenų bazė
- Tarmių archyvas

E. paslaugos

 KALBA

Žodžių tinklai

- ➡ Paieška žodžių prasmių tinkle
- ➡ E. sąvokos

E. rinkodara

- ➡ E. pavadinimas
- ➡ Naudotojų užklausų analizė
- ➡ Nuomonių analizė

E. patarimai

- ➡ Žodžių darybos vedlys
- ➡ Kalbos patarimai

E. mokymai ir kalbos žaidimai

- Nuotolinis lietuvių kalbos mokymas
- Mokomieji kalbos žaidimai

[>>](http://lkiis.lki.lt)

 KALBA

Vienakalbiai žodynai

 Bendrinės lietuvių kalbos žodynas<http://bkz.lki.lt>

Dabartinės lietuvių kalbos žodynas

 Lietuvių kalbos žodynas<http://www.lkz.lt> Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas<http://naujazodziai.lki.lt/>

Sinonimų žodynas

Antonimų žodynas

Frazeologijos žodynas

Palyginimų žodynas

Sisteminis lietuvių kalbos žodynas

Dvikalbiai žodynai

Lietuvių–anglų kalbų žodynas

Anglų–lietuvių kalbų žodynas

Lietuvių–latvių kalbų žodynas

Latvių–lietuvių kalbų žodynas

Lietuvių–lenkų kalbų žodynas

Lenkų–lietuvių kalbų žodynas

Lietuvių–vokiečių kalbų žodynas

Vokiečių–lietuvių kalbų žodynas

Lotynų–lietuvių kalbų žodynas

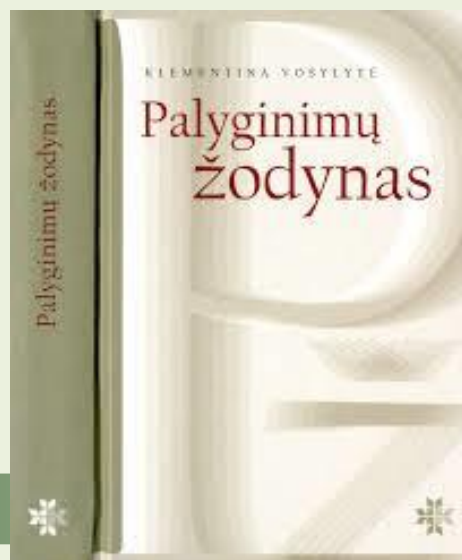
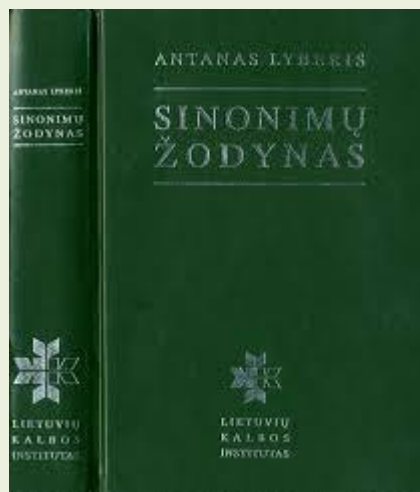
Senosios graikų–lietuvių kalbų žodynas

Lietuvių kalbos išteklių informacinė sistema: E. ŽODYNAI

<http://lkiis.lki.lt>

Lietuvių kalbos išteklių informacinė sistema

<http://lkiis.lki.lt>

<http://lkiis.lki.lt>

Lietuvių kalbos išteklių informacinė sistema

NAUJIENOS

E. KARTOTEKOS

E. ŽODYNAI

VIENAKALBIAI

Sinonimų žodynas

Dabartinės lietuvių kalbos žodynas

Aplė žodyną

Įvadas

Žodyno papildymai

Sutrumpinimai

Ženkltai

Antonimų žodynas

Frazeologijos žodynas

LIETUVIŲ KALBOS IŠTEKLIŲ INFORMACINĖ SISTEMA > E. ŽODYNAI > VIENAKALBIAI > DABARTINĖS LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS

A Ą B C Č D E Ė F G H I J K L M N O P R S Š T U Ų V Z Ž

Antraštinis žodis	Reikšmės aiškinimas	Ilustracinis pavyzdys
žodynas		
Pažyma	Kirčiuotė	Frazeologizmas
ieškoti		

Paieškos rezultatai: 1 - 1 iš 1

žodynas

Dabartinės lietuvių kalbos žodynas

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

žodynas (1) 1. kalbos, tarmės žodžių visuma; vieno kūrinio, vieno autoriaus vartojami žodžiai: *Gausus, menkas* ž. 2. knyga, kurioje tam tikra tvarka (ppr. abėcėliškai) pateikti žodžiai, žodžių junginiai su paaiškinimais, iliustracijomis ar vertimu į kitą kalbą arba be jų: *Lietuvių kalbos ž. Rašybos ž. Aiškinamasis, etimologinis, terminų, sinonimų ž.*

**DLKŽ sudaro per 75 tūkst. žodžių.
Pirmasis DLKŽ leidimas išėjo 1954 m.**

<http://lkiis.lki.lt>

LIETUVIŲ KALBOS IŠTEKLIŲ INFORMACINĖ SISTEMA > E. ŽODYNAI > VIENAKALBIAI > DABARTINĖS LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS

A Ą B C Č D E Ė F G H I J K L M N O P R S Š T U Ų Ū V Z Ž

Antraštinis žodis: žodynas Reikšmės aiškinimas: Ilustracinis pavyzdys: Pažyma: Kirčiuotė: Frazeologizmas:

leškoti

Paieškos rezultatai: 1 - 1 iš 1

Dabartinės lietuvių kalbos žodynas

Dabartinės lietuvių kalbos žodynas / vyriausiasis redaktorius Stasys Keinys. – 7-as patais. ir papild. leid. – Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2012, XXVI, 969 p., ISBN 978-609-411-079-5; elektroninis variantas, 2015 (atnaujinta versija, 2017), ISBN 978-609-411-151-8. – lkiis.lki.lt

„Dabartinės lietuvių kalbos žodynas“ (DŽ) daugiau kaip pusę amžiaus yra svarbiausias mūsų kalbos žodžių norminamasis leidinys.

SŽ sudaro apie 5200 sinoniminių žodžių grupių, apimančių per 27 tūkst. žodžių bei frazeologizmų

Bendrinės lietuvių kalbos žodynas

Bendrinės lietuvių kalbos žodynas

Apie žodyną

Žodyno sandara

Antraštynas

Ženkla, šriftai ir sutrumpinimai

Na

Įveskite žodį

A B C Č D E, Ė, Ė F G H I J Y J K L M N O P R S Š T U Ū V Z Ž

BENDROS ŽINIOS APIE ŽODYNĄ

Žodynas skiriamas plačiajai visuomenei. Tai norminamasis leidinys, atspindintis realiai funkcionuojančią kalbos leksiką, taisyklingą bendrinės kalbos žodžių vartoseną. Nenorminių, neteiktinų ar vengtinų žodžių jame nėra. Žodyne greta pagrindinės normos leksikos, žodžių darybos, kirčiavimo ar kt. variantų pateikiama ir šalutinės normos variantų. Pabrėžtina, kad šalutinės normos vartojimas nelaikytinas kalbos klaida.

Žodynas buvo rengiamas atsižvelgiant į pakitusią kalbos padėtį, naujus žinių visuomenės bei prestižinės kalbos vartojimo poreikius, į naujausius bendrinės kalbos tyrimo, norminimo rezultatus, paskelbtą ar kitaip pareikštą kitų žodynų bei rengiamų šio žodyno tekstų kritiką.

Žodyno tekstas buvo rašomas ir redaguojamas sistemškai (pagal semantines ir darybines žodžių grupes), tačiau galutinis rezultatas pateikiamas pagal abėcėlę.

Aiškumo sumetimais atsisakyta daugelyje žodynų įprastos tildės (~), atstojančios žodžio dalį. Pavyzdžiuose kirčiuojami visi žodžiai, ne tik antraštinis. Žodyne prie visų žodžių nurodoma kalbos dalis, kai kuriais atvejais – ir žodžių junginiai prie veiksmazodžių ir kai kurių keblesnės ar daiktavardžių – sintaksinis junglumas. Jis žymimas skliaustuose klausiamojo įvardžio *kas* linksniais be prielinksnio ar su prielinksniu. Semantinis žodžių junglumas parodomas iliustraciniais pavyzdžiais. Plačiau žr. *Žodyno sandara*.

Vyriausioji redaktorė Danutė Liutkevičienė

<http://bkz.lki.lt>

Pradėtas skelbti 2014 m. atskiromis raidėmis

Atnaujinta 2018-10-04

ISBN 978-609-411-108-2 (1 dalis)

ISBN 978-609-411-107-5 (bendras)

© 2012–2019 Lietuvių kalbos institutas

© Laimutis Bilkis, Violeta Černiūtė, Anželika Gaidienė, Aurelija Grilienė, Erika Jasionyte-Mikučionienė, Ona Kažukauskaitė, Danutė Liutkevičienė, Daiva Murnulaitytė, Gertrūda Naktinienė, Milada Norkaitienė, Ritutė Petrokienė, Lijana Puzinienė, Vilija Sakalauskienė, Dovilė Svetikienė, Žita Šimėnaitė, Klementina Vosilytė, Jolanta Zabarskaitė

Redaktorių kolegija:

dr. Danutė Liutkevičienė (vyriausioji redaktorė),
dr. Gertrūda Naktinienė, dr. Ritutė Petrokienė,
Dovilė Svetikienė, dr. Klementina Vosilytė,
doc. dr. Jolanta Zabarskaitė
Programuotojas Vikius Satkevičius

Bendrinės lietuvių kalbos žodynas

Pradėtas skelbti 2014 m. atskiromis raidėmis

Bendrinės lietuvių kalbos žodynas

Apie žodyną ▾

Žodyno sandara ▾

Antraštynas

Ženklaai, šriftai ir sutrumpinimai ▾

A B C Č D E, Ė F G H I J K L M N O P R S Š T U Ū V Z Ž

<< atgal pirmyn >>

fazanynas
fazė
fazinis, fazinė
fe
fechtavimas
fechtavimasis
fechtuoti
fechtuotis
fechtuotojas
federacija
federacinis
federalinis
federalizmas
feisbukas
fėja
fejerverkas

feisbukas dkt. (1)

socialinis tinklas internete, vienijantis tam tikrų bendrų interesų turinčių žmonių grupę, kuriančią svetainės turinį ir tarpusavyje bendraujančią automatizuotomis svetainės priemonėmis: *Feisbuko vidinės grupės pagal interesus, pómėgius. Ar naudójiesi feisbuku? Feisbuke užsiregistrāvę nariai gali įkėlti nuotraukų, paveikslėlių.*

<http://bkz.lki.lt>

Bendrinės lietuvių kalbos žodynas

Pradėtas skelbti 2014 m. atskiromis raidėmis

Bendrinės lietuvių kalbos žodynas

Apie žodyną ▾

Žodyno sandara ▾

Antraštynas

Ženklaai, šriftai ir sutrumpinimai ▾

A B C Č D E, Ė, Ė F G H I J K L M N O P R S Š T U Ū V Z Ž

<< atgal pirmyn >>

hipochondriškai
hipochondriškas
hipochondriškumas
hipodinamija
hipodromas
hipofizė
hipoglikemija
Hipokrato priesaika
hipopotamas
hipopotamė
hipoteka
hipotekinis
hipotetinis
hipotetiškai
hipotetiškas
hipotezė
hipotonija

hipopotāmas *dk.* (2)

didžiulis į kiaulę panašus Afrikos gyvūnas plačia burna, daug laiko praleidžiantis vandenyje (ppr. didysis hipopotamas, *Hippopotamus amphibius*); *sin.* begemotas: *Āfrikos nacionāliniame pārke mātēme ķēlis hipopotamūs.*

<http://bkz.lki.lt>

Bendrinės lietuvių kalbos antraštynas

<http://bkz.lki.lt>

BLKŽ antraštynas

Apie žodyną

Žodyno sandara

Žodynas

Ženkilai, šriftai ir sutrumpinimai

Naujienos

Rašykite

En

Iveskite žodį

Aa(Aą) Bb Cc Čč Dd Ee (Eę, Éé) Ff Gg Hh Ii (Ij, Yy) Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Rr Ss Šš Tt Uu(Ųų, Ūū)
Vv Zz Žž

b	beviltiškumas
ba	bevizis, bevizė
baba	bezdalas
bababt	bezdalius, bezdalė
babakšt	bezdėti
babalkst	Bezdonys
babar	bežadis, bežadė
babaužis	beždžionė
Babelis	beždžionėjimas
Babėnai	beždžionėlė
Babilonas	beždžionėti
babiloniečiai	beždžioniauti
babilonietis, babilonietė	beždžioniavimas
Babilonija	beždžioniukas
babitas	beždžionžmogis
babokšt	bežemis 1, bežemė 1

Bendrinės lietuvių kalbos antraštynas

<http://bkz.lki.lt>

BLKŽ antraštynas

Apie žodyną ▾

Žodyno sandara ▾

Žodynas

Ženkilai, šriftai ir sutrumpinimai ▾

Naujienos

Rašykite

English

Aa(Aą) Bb Cc Čč Dd Ee (Eę, Éé) Ff Gg Hh Ii (Ij, Yy) Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Rr Ss Šš Tt Uu(Ųų, Ūū)
Vv Zz Žž

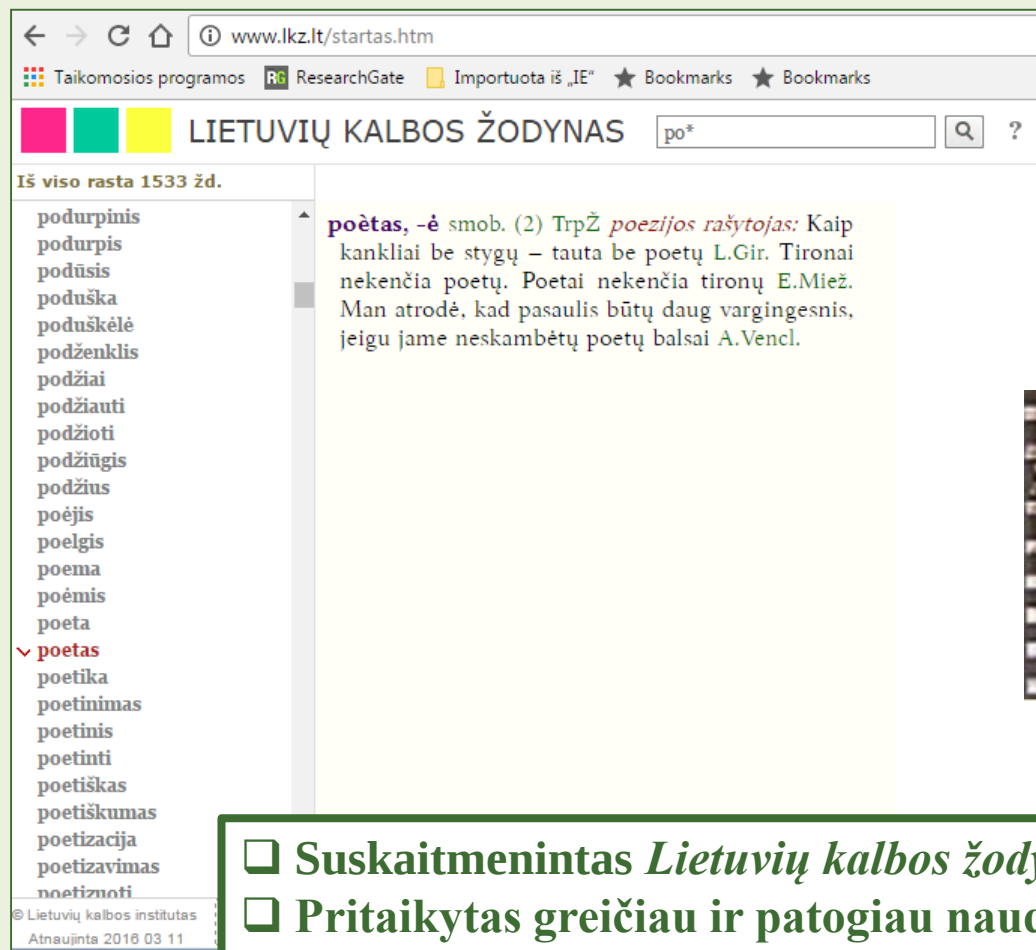
<< atgal pirmyn >>

babt1
babt2
Babtai
babetelėti1
babetelėti2
babtietis, babtietė
babtiškis, babtiškė
bacila
bačiata
badas
Badauskiai
badauti
badautojas, badautoja
badavimas
badeklis, badeklė
Badenas
Badenas-Viurtembergas

bačiata dkt.
Šókti bačiātą.

Lietuvių kalbos žodynas

<http://www.lkz.lt>

← → ↻ 🏠 ⓘ www.lkz.lt/startas.htm

🌐 Taikomosios programos 📄 ResearchGate 📄 Importuota iš „IE“ ★ Bookmarks ★ Bookmarks

LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS po* 🔍 ?

Iš viso rasta 1533 žd.

podurpinis
podurpis
podūsis
poduška
poduškėlė
podženklis
podžiai
podžiauti
podžioti
podžiūgis
podžius
poėjis
poelgis
poema
poėmis
poeta
▼ **poetas**
poetika
poetinimas
poetinis
poetinti
poetiškas
poetiškumas
poetizacija
poetizavimas
poetizuoti

poetas, -ė smob. (2) TrpŽ *poezijos rašytojas*: Kaip kankliai be stygų – tauta be poetų L.Gir. Tironai nekenčia poetų. Poetai nekenčia tironų E.Miež. Man atrodė, kad pasaulis būtų daug vargingesnis, jeigu jame neskambėtų poetų balsai A.Vencl.

© Lietuvių kalbos institutas
Atnaujinta 2016 03 11

- ☐ Suskaitmenintas *Lietuvių kalbos žodynas* (t. I–XX, 1941–2002).
- ☐ Pritaikytas greičiau ir patogiau naudotis.
- ☐ Vieno mygtuko paspaudimu galima išsirinkti tai, ką norime tirti.

Lietuvių kalbos žodynas

<http://www.lkz.lt>

Paieškos pagalba

- Ieškoma visų žodžių, prasidedančių įvestomis raidėmis. Būtina įvesti nors vieną raidę, jei nenurodomi kiti paieškos parametrai.
- | – vertikalus brūkšnylis žodžio pabaigoje nurodo, kad ieškoma tik to konkretaus paieškos sąlygą atitinkančio žodžio, pvz.: barkšt|, duona|, leisti|.
- * arba % – žvaigždutė arba procentų ženklas nurodo, kad ieškoma žodžių, kuriuose šių simbolių vietoje gali būti bet kiek ir bet kokių raidžių, pvz.: alp*ti / alp%ti.
- _ – brūkšnylis eilutės apačioje nurodo, kad šioje ieškomo žodžio vietoje galima tik viena bet kokia raidė, pvz.: li_sti, žie_as.
- Galima vykdyti ir sudėtingesnę paiešką naudojant kelias simbolių kombinacijas, pvz.: ma_t| (brūkšnylis eilutės apačioje suformuluoja sąlygą simbolio vietoje ieškoti tik vienos galimos raidės, o vertikalus brūkšnylis – ieškoti tik to konkretaus paieškos sąlygą atitinkančio derinio).
- Įspėjimas: paieškos laikas gali būti ilgas, jei suformuluojama sudėtinga sąlyga ar randama labai daug rezultatų.

- ☐ Suskaitmenintas *Lietuvių kalbos žodynas* (t. I–XX, 1941–2002).
- ☐ Pritaikytas greičiau ir patogiau naudotis.
- ☐ Vieno mygtuko paspaudimu galima išsirinkti tai, ką norime tirti.

Lietuvių kalbos žodynas

<http://www.lkz.lt>

LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS

kalba

Iš viso rasta 15 žd.

▼ kalba

kalbakalis
kalbalas
kalbamokslis
kalbasyti
kalbasuoti
kalbatinti
kalbatyrys
kalbatytis
kalbatūnas
kalbatuoti
kalbauti
kalbavoti
kalbažinis
kalbažinys

kalbà sf. (4) K, J; SD42, R, N, M, FT

- 1. žodinio minčių reišimo sistema:** Kalba yra svarbiausia žmonių bendravimo priemonė rš. Kalba yra priemonė, įrankis, kuriuo žmonės bendrauja vienas su kitu, keičiasi mintimis ir pasiekia savitarpio supratimą rš. Kalbos gramatinė sandara ir jos pagrindinis žodyninis fondas sudaro kalbos pagrindą, jos specifikos esmę rš. Žodyninė sudėtis atspindi kalbos būklės vaizdą: kuo turtingesnė ir visapusiškesnė yra žodyninė sudėtis, tuo turtingesnė ir labiau išsivysčiusi yra kalba rš. Žmonių kalba yra tai įvairių įvairiausių žinių aruodas K.Būg. Gerai, kas moka visokios kalbės (*daug kalbų*) Ėr. Poetų tūkstančiai dainavo visų tautų visom kalbom K.Kors. Ans anų kalbės nesupranta Als. Gramatika yra kalbos mokslas J.Jabl. Lietuvių kalboje yra devynios kalbos dalys J.Jabl. Kalboms, mokslui jų sūnus labai gabus J.Jabl. Jie šnekėjo kitiškai kalbą FrnS184. Gimtoji kalbą DŽ. Nacionalinė kalbą DŽ. Senosios kalbos (*pvz., senovės graikų ir lotynų kalbos*) DŽ.
- 2. kalbėjimas, dalijimasis mintimis, pašnekesys:** Kokia čia be kalba gali būti su juo (nebėr su juo kalbos)! J.Jabl. Po tų pirmųjų pasisveikinimo žodžių jiems lyg kalbos pritrūko A.Vien. Įpuolus visiems į kalbą, pakilo juokų, naujienų, pasakojimų Žem. Nenorėdamas išduoti savo nepasitenkinimo, senis kalbą kreipė kita vaga A.Vencl. Su tavim kalbės galo nerasiu Skr. Kalba mudviejų nėra kalba mažų vaikų Blv. Tik įsimink apie Antosę, ji ir užmeta kitą kalbą Skr. Nereikėjo su jais nei į kalbą eit, nei užsiimt Skr. Mokytas žmogus su kiekvienu turi kalbą Srv. Iki pavalgo, turim su juo kalbės Kt. Kiek ant medžių žalių šakų, ant šakelių žalių lapų, tiek brolaičiam kalbos, jaunuolačiui kalbos LTIII432. Aš su savo bernuželiu kalbėlę kalbėjau JD1011. Eik šen, mano berneli, svieto peikamasis, sėsk prie šalelei, kalbėsiav kalbėlę D62.
- 3. sakomoji ar pasakytoji mintis, sakomosios ar pasakytosios mintys, pasakymas, pasakojimas, nuomonė:** Kokia galva, tokia ir kalba J.Jabl. Koks protas, tokia ir kalbą Ds. Aš juk ne taip sakiau; norėdamas, teisybė, gali išverst kitaip kiekvieno kalbą Vdžg. Kalbą yr: kas savo nežlūri, tas nieko neturi Skr. Jo kalba lygiai vėjo švilpa: pro vieną ausį įėjo, pro kitą išėjo Ds. Erelis katės kalba pavierijo PP25. Man tos kalbos neįkalbėsi, kad arklys pasenė[ja] Šts. Vaikai nieko nebežinos, tik kalbą ras, kad teip buvo Skr. A teip tatau daug mano tos kalbės ir rašysį SInt. Jo kalbos ir į vežimą nesukrausi Nj. Gera kalba taiso, bloga gadina Tr. Anot tos kalbos Blv. Didelis vyras kalbose, bet mažas darbuose Al. Geras kalboj, blogas darbe PPr09. Tinginys kalbas kalba, darbininkas darbą baigia PPr53. Dvi galvos – dvi kalbos (*dviese lengviau gyventi*) Krž. Kas galvoj, tas ir kalbōj Ds. Iš tokios kalbės nėra pavalgos Skr. Ji tikras pjūklas su ta savo didele kalbą (*ilgu liežuviu*) Skr. Apie tuos žodžius nieko paskui nėra kalbos J.Jabl. Atminkite kalbą maną, kurią jumus tariau DP528. Tas nelaiko manų kalbų DP237. Piktos kalbos gadina gerus būdus DP66. Kalbą kalbą atveda (*pradėjęs kalbėti apie vieną dalyką, prisimeni ir kitą*) Gs.
- 4. prk. kalbą primenantis reiškinys, kas panašu į kalbą:** Girdi, kaip šakom šnibžda medžių kalbą šventa A.Baran. Pušis su vėju tyliai kalbėjo, aš jų kalbą girdėjau S.Nėr. Sugaudyk dabar, kad nori, vėjo kalbą! rš. Skaičių kalbą DŽ. Širdies kalbą DŽ.
- 5. prakalba:** Valdininkija paplūsta kalbomis per banketus rš. Susirinkime jis pasakė kalbą DŽ.
- 6. sugebėjimas kalbėti, žadas:** Mano žmogus mirė su visa kalbą Skr. Tep užmušė labai [arkliai], kad be kalbės jau Alv. Rado jį aukštynyką an lovos ir jau be kalbos Brt. Kas gimė be kalbėlės? JV438. O pasinėšio ant baltų rankelių mano mažiukėlį, mano nieko neišmanantį, be kalbėlės JD1192. Tep nieko būtų vyrukas, ale kad jį biskį kalba užpuola (*mikloja*) Smn.
- 7. kalbėsena, balsas (kalbant):** Ano baisiai daili kalbėlė Klvrž.
- 8. tam tikra kalbos skirtybė, atmaina:** Bendrinė kalbą A.Sal. Rašomoji, šnekamoji kalbą DŽ. Laikraštinė kalbą DŽ. Poetinė kalbą DŽ.
- 9. minčių reišimo būdas, stilius:** P. Cvirkos, Žemaitės kalbą DŽ. Kalba atsiduoda sodžiaus bobute Blv. Kas kita knyga, kas kita burna: knygoje kalbą pusiau apmirusi, burnoje gi visa gyva A.Baran. Mūsų kalbą tiesiausia (*mes paprasčiausiai kalbame*) Klov. Be oratorijos ir aukštos kalbės perkalbėjo ir pritraukė savęs visą pasaulį DP90.
- 10. termė, šnektas:** Ziūrėk, Petronė visur buvo, o savo prigimtos kalbės nepakeitė Klvr.

Lietuvių kalbos žodynas

<http://www.lkz.lt>

LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS

kalba

Iš viso rasta 15 žd.

▼ kalba

kalbakalis
kalbalas
kalbamokslis
kalbasyti
kalbasuoti
kalbatinti
kalbatyrys
kalbatytis
kalbatūnas
kalbatuoti
kalbauti
kalbavoti
kalbažinis
kalbažinys

kalbà sf. (4) K, J; SD42, R, N, M, FT

- 1. žodinio minčių reiškimo sistema:** Kalba yra svarbiausia žmonių bendravimo priemonė rš. Kal supratimą rš. Kalbos gramatinė sandara ir jos pagrindinis žodyninis fondas sudaro kalbos visapusiškesnė yra žodyninė sudėtis, tuo turtingesnė ir labiau išsivysčiusi yra kalba rš. Žmoni Poetų tūkstančiai dainavo visų tautų visom kalbom K.Kors. Ans anų kalbės nesupranta Als. Gr sūnus labai gabus J.Jabl. Jie šnekėjo kitioniška kalbà FrnS184. Gimtoji kalbà DŽ. Nacionalinė ka
- 2. kalbėjimas, dalijimasis mintimis, pašnekesys:** Kokia čia be kalba gali būti su juo (nebėr su ju kalbą, pakilo juokų, naujienų, pasakojimų Žem. Nenorėdamas išduoti savo nepasitenkinimo, : vaikų Blv. Tik įsimink apie Antosę, ji ir užmeta kitą kalbą Skr. Nereikėjo su jais nei į kalbą eit ant medžių žalių šakų, ant šakelių žalių lapų, tiek brolaičiam kalbos, jaunuolaičiam kalbos LTI šalelei, kalbėsiav kalbėlę D62.
- 3. sakomoji ar pasakytoji mintis, sakomosios ar pasakytosios mintys, pasakymas, pasakojima** norėdamas, teisybė, gali išverst kitaip kiekvieno kalbą Vdžg. Kalbà yr: kas savo nežiūri, tas nie PP25. Man tos kalbos neįkalbėsi, kad arklys pasen[ia] Šts. Vaikai nieko nebežinos, tik kalbą ra Gera kalba taiso, bloga gadina Tr. Anot tos kalbos Blv. Didelis vyras kalbose, bet mažas darb galvos – dvī kalbos (*dviesė lengviau gyventi*) Krž. Kas galvoj, tas ir kalbėj Ds. Iš tokios kalbės nė nėra kalbos J.Jabl. Atminkite kalbą maną, kurią jumas tariau DP528. Tas nelaiko manų kalbų prisimeni ir kitą) Gs.
- 4. prk. kalbą primenantis reiškinys, kas panašu į kalbą:** Girdi, kaip šakom šnibžda medžių kalbà kalbą! rš. Skaičių kalbà DŽ. Širdies kalbà DŽ.
- 5. prakalba:** Valdininkija paplūsta kalbomis per banketus rš. Susirinkime jis pasakė kalbą DŽ.
- 6. sugebėjimas kalbėti, žadas:** Mano žmogus mirė su visa kalbà Skr. Tep užmušė labai [arkliai], pasinešioak ant baltų rankelių mano mažiukėlį, mano nieko neišmanantį, be kalbėlės JD1192. Te
- 7. kalbėsena, balsas (kalbant):** Ano baisiai daili kalbėlė Klvrž.
- 8. tam tikra kalbos skirtybė, atmaina:** Bendrinė kalbà A.Sal. Rašomoji, šnekamoji kalbà DŽ. Lail
- 9. minčių reiškimo būdas, stilius:** P. Cvirkos, Žemaitės kalbà DŽ. Kalba atsiuoda sodžiaus bo Mūsų kalbà tiesiausia (*mės paprasčiausiai kalbame*) Klov. Be oratorijos ir aukštos kalbės perkalbė
- 10. tarmė, šnektà:** Žiūrėk, Petronė visur buvo, o savo prigimtos kalbės nepakeitė Klvr.

Dabartinės lietuvių kalbos žodynas

<http://lkiis.lki.lt>

kalb||à (4) **1.** žodinio minčių reiškimo sistema: *Gimtoji k. Tautinė k. ~ų giminystė. Senosios kalbos* (pvz., senovės graikų ir lotynų). **2.** praktinis sugebėjimas reikšti žodžiais mintis: *Netekti ~ôs. Aiškios ~ôs žmogus. Vaikų k. 3.* tam tikra minčių reiškimo sistemos atmaina: *Bendrinė k. Rašomoji, šnekamoji k. Laikraščio (~ių) k. Laikraštinė k. Poetinė k. Eiliuota k. Maironio, Žemaitės k. Gyva, natūrali, aiški, apdorota k. ~ôs medžiaga. 4.* pašnekesys: *Su juo ~ôs buvo kaip vandens. Nė į kalbą (~às) nesileidžia. Išėjo iš ~ôs, tai ir pasakiau. Su juo trumpa k. Su koku žmogum, tokia ir k. (tts.). Kas galvoje, tas ir ~ojė (tts.). 5.* viešas kalbėjimas klausytojams: *Susirinkime jis pasakė kalbą. 6.* prk. ne žodinis minčių reiškinys: *Skaičių k. Gestų k. Širdies k. kalb||os dgs. (4) apkalba, paskala, gandai, plepalai: Apsikėlė žmonių ~omis. Piktos, negeros kalbos. ♦ ~às kelti (šmeižti)*

(Iš dr. Ritos Miliūnaitės pranešimo apie XXI a. naująją leksiką)

Naujoji mokinių leksika (rašinėlis „Ką aš veikiu internete?“)

flešiukas

plančėtkė

intikas

nolaiferiai

geimeriai

postinu

laikinu kitų žmonių postus

scrollindamas

patvytinsiu “Twitter”

šneku su draugais skype,

viber

facebooke laikinu nuotraukas

pastoviai esu online

pažiūrėti streamus

nudefusinti bombą

pafotošopinti

subscribinu

shareinu

gaunu linkus

naršau po postus

Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas (ND)

<http://naujazodziai.lki.lt/>

LIETUVIŲ KALBOS
NAUJAŽODŽIŲ DUOMENYNAS

[Naujienos](#) | [Apie duomenyną](#) | [Jūsų siūlymai](#) | [Tartuvas](#) | [Nuorodos](#)

Ši duomenų sandara rodo, kaip kinta ir atsinaujina lietuvių kalbos leksika.
Čia pateikiami kalbos faktai nebūtinai yra teisingi ir ne visi teikiami bendrinei kalbai.

a la carte
abaja
abenomika
abilimpiada
abilitacija
abilitacinis, -ė
abilobystė
abormacheris, -ė
acai
acid džiazas
acquis
adamliksas
add-on'as
adygėja
adikcija
adikcinis, -ė
adiktyvus, -i
adjulteris
adjuvantis
adrenalinščikas, -ė
adresynas
aduki
advekcinis, -ė
advokacija
adžapsandalas
adžika
aerogelis
aerolaivas
aerorogės
aerosefingas

Naujienos

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
36	37	38	39	40																						

2019 04 10

Naujas -žmonių porūšis – [kavinžmogiai](#).

2019 04 04

Skėpų karas 2. Antiskiepininkų atmaina – [skiepeniai](#).

2019 04 01

Skėpų karas. Vienoje pusėje – [antivakseriai](#), lietuviškiau – [antiskiepininkai](#).

2019 03 24

Priesagos -išius pavasaris: [draugišius](#), [gailišius](#), [kalbišius](#), [programišius](#), [tinklišius](#) ir naujausias – [žurnališius](#).

2019 03 15

Kas yra [uostukas](#)? Mažas uostas? Taip, bet ne.

2019 03 06

Seimo pirmininkas Viktoras Pranckietis: *visada gera būti taikdariu, ne [karādariu](#).*

2019 03 04

[Sėdmaišius](#) jaunimas trokšta daugiau [fylingo](#).

2019 02 21

Naujienų portalas [Izinius.lt](#) skelbia išrinktus 2018 metų žodį ir posakį.

2019 02 16

Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas (ND)

<http://naujazodziai.lki.lt/>

LIETUVIŲ KALBOS
NAUJAŽODŽIŲ DUOMENYNAS

Naujienos | Apie duomenyną | Jūsų siūlymai

Paieška sąrašas

Ši duomenų sankaupa rodo, kaip kinta ir atsinaujina lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas, kaip taikytis ir ne visi t

BENDROJI INFORMACIJA

Kalbos dalis:

Giminė:

Formos variantas:

Kilmė:

Originalo forma:

Ypatingasis požymis:

REIKŠMĖ IR VARTOSENA

Apibrėžtis:

Vartojimo sritis:

Funkcinis atspalvis:

Ekspresinis atspalvis:

Atitikmuo:

VARTOSENOS PAVYZDŽIAI

Šaltinis:

Šaltinio rūšis:

Metai:

Naujažodį pavartojo:

Ieškoti

1-as pavyzdys: Valdžios kabinetuose – visuotinė **galvapjūtė** [ant Devynis pavaldinius vienu mostu nukirtęs aplinkos gavęs griežtas instrukcijas dėl aukštų valdininkų li vidaus reikalų ministras Dailis Barakauskas.

Šaltinis: Lietuvos rytas

Šaltinio rūšis: spausdintinė žiniasklaida

Metai: 2014

Kita metrika: 06 25.

Naujažodį pavartojo: Tadas Ignatavičius

Pavyzdį pateikė: Rita M.

2-as pavyzdys: Vėl – STT **galvapjūtė**. Koks bus jos derlius? [antraštė] Įtarimų sukėlusį buvusį pavaldinių veiklą iš posto gali išversti ir vidaus reikalų ministrą Dailį Barakauską. J vadovui.

Šaltinis: Lietuvos

fritata
frolfas
frontera
frugivoras, -ė
frutarianizmas
ftalatas
fugu
fukubukuro
furanokumarinas
futonas
futuurologas, -ė
gabuoelis, -ė
gadžetas
gailišius, -ė
gaivanas
gaiviklis
galiasklaida
galinstanas
galinstaninis, -ė
galuscenis
galvajuostė
galvakablis
galvapjūtė
galvaplovė
galvaskausmis
galvasopė
galvažmogis
galvizmas
galvojimas
galvotojas, -a
galvotrūkomis
galvų medžioklė
galvų medžiotojas, -...
gamyklabutis
gamtameldis, -ė
gamtamylis, -ė
gamtamokslis, -ė
gamtavyskmis
gamtinėti

skausmis; galvasopė
ragalviškas, -a; ka
o, siekiant atsinau
uronis – ne vienintė
raujamus postus uži

LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTAS

Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas (ND)

<http://naujazodziai.lki.lt/>

LIETUVIŲ KALBOS
NAUJAŽODŽIŲ DUOMENYNAS

[Naujienos](#) | [Apie duomenyną](#) | [Jūsų siūlymai](#) | [Tartuvai](#) | [Nuorodos](#)

[Rašykite](#) [Jūsų atsiųsti naujažodžiai](#)

mistralizacija
nutekinti
oligopolizacija
prievartybė
sakartvelietis, -ė
sofos ūkininkas, -ė
teisėkūra

▲

Rašykite, siūlykite naujažodžius

Jeigu norite pasiūlyti savo surastą kokiuose nors šaltiniuose naujažodį, surašykite duomenis ir išsiųskite:

Naujažodis*:

Reikšmė:

Vartosenos pavyzdys*:

Šaltinis*:

Kita informacija:

Iliustracija: No file chosen

Siuntėjas*:

El. paštas:

1727

Saugos kodo ir pažymėtus * laukus būtina užpildyti

[Jūsų atsiųsti naujažodžiai. Duomenyno sudarytojos komentarai](#)

Jeigu turite klausimų duomenyno kūrėjams arba pastebėjote klaidų, rašykite Ritai Miliūnaitei el. p. adresu rita.miliunaite@lki.lt.

Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas (ND)

<http://naujazodziai.lki.lt/>

LIETUVIŲ KALBOS
NAUJAŽODŽIŲ DUOMENYNAS

Naujienos | Apie duomenyną | Jūsų siūlymai | **Tartuvas** | Nuorodos

Paieška sąrašas

Ši duomenų sandara rodo, kaip kinta ir atsinaujina lietuvių kalbos leksika.
Čia pateikiami kalbos faktai nebūtinai yra taisyklingi ir ne visi teikiami bendrinei kalbai.

mistralizacija
nutekinti
oligopolizacija
prievartybė
sakartvelietis, -ė
sofos ūkininkas, -ė
teisėkūra

Tartuvas

Pagal Ekonomikos augimo veiksmų programos prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ įgyvendinimo priemonę „Lietuvių kalba informacinėje visuomenėje“ Vilniaus universiteto Matematikos ir informatikos institutas (koordinatorius), Lietuvos edukologijos universitetas, Šiaulių universitetas ir Lietuvių kalbos institutas 2013–2015 m. vykdė ES struktūrinių fondų projektą „Lietuvių šneka valdomos paslaugos (LIEPA)“ (nr. VP2-3.1-IVPK-12-K-01-001). Apie projektą LIEPA [plačiau...](#)

Lietuvių kalbos institute sukurta interaktyvi elektroninė lietuvių sakytinės kalbos naujovių vartosenos paslauga „[Lietuvių kalbos naujažodžių tartuvas](#)“. Tai garsinis naujažodžių žodynelis, kuriame, naudojant lietuvių šnekos sintetizatorių, galima išgirsti, kaip tarti ir kirčiuoti naujai lietuvių kalboje atsiradusius žodžius (norminius skolinius arba naujadarus), įvairias jų formas, ir gauti apie juos papildomos informacijos. Tartuvo naujažodžius galima reitinguoti, juos komentuoti, taip pat siūlyti nurodytiems skoliniams atitikmenų.

Tartuvo įdomybė ta, kad žmogaus balsu kalba kompiuteris. Kompiuterinė programa geba skaityti lietuvišką elektroninį tekstą ir jį paversti balsu. Sintezuotas balsas formuojamas iš natūralių diktoriaus balso įrašų garsyno, kuris suskaidytas į šnekos fragmentus iki atskirų garsų ir jų junginių. Raides sintetizatorius pakeičia garsais (fonemomis), įvertindamas galimą asimiliaciją ir kitus garsų dermės reiškinius. Parenkant garsus pirmiausia atsižvelgiama į konteksto panašumą, taip pat į pozicijos sakinyje ir žodyje panašumą.

ISTORIJA

gabuoilis, -ė
gerametis
geimeris, -ė

Lietuvių kalbos naujažodžių tartuvas

Šį reklaminių skydelį galite parsisiųsti ir, nusistatę reikiamą dydį, įsidėti į savo interneto puslapį, susiedami su nuoroda <http://liepa.rastija.lt/Tartuvas>

ISBN 978-609-411-147-1 © 2011–2019, Rita Milūnaitė, Lietuvių kalbos institutas | META NORD | META SHARE commons BY licencija

Naujažodžių duomenynas >>> Garsinis naujažodžių žodynėlis

<http://naujazodziai.lki.lt/> >>> liepa.raštija.lt/Tartuvas

Garsinis naujažodžių žodynėlis, kurio antraštiniam žodžiams ir jų formoms įgarsinti panaudotas **lietuvių šnekos sintezatorius** (2015).

Žodynų kartotekos

„Lietuvių kalbos žodyno“ Papildymų
kartoteka

„Lietuvių kalbos žodyno“ Tarmių kartoteka

„Lietuvių kalbos žodyno“ Pagrindinė
kartoteka

Kazimiero Būgos etimologinio žodyno
kartoteka

Tautosakos paveldo kartotekos

Mįslių kartoteka

Liaudies tikėjimų kartoteka

Pokario partizanų dainų kartoteka

Duomenų bazės

Lietuvos vietovardžių geoinformacinė
duomenų bazė

Istorinių vietovardžių duomenų bazė

Pavardžių duomenų bazė

Tarmių archyvas

Lietuvių kalbos išteklių informacinė sistema: E. KARTOTEKOS ir DUOMENŲ BAZĖS

<http://lkiis.lki.lt>

E. kartotekos ir duomenų bazės

Žodynų kartotekos

„Lietuvių kalbos žodyno“ Papildymų kartoteka

„Lietuvių kalbos žodyno“ Tarmių kartoteka

„Lietuvių kalbos žodyno“ Pagrindinė kartoteka

SKAITMENINĖ „LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNO“ TARMIŲ KARTOTEKA

<http://lkiis.lki.lt>

SKAITMENINĖ LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNO TARMIŲ KARTOTEKA

Skaitmeninė Lietuvių kalbos žodyno tarmių kartoteka. – Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2015. – lkiis.lki.lt.

Ši kartoteka pradėta kaupti projekto „Tarmių duomenys „Lietuvių kalbos žodyno“ kartotekai“ (2014–2016 m.) metu (projektą finansuoja Valstybinė lietuvių kalbos komisija, projekto vadovė – Jolita Urbanavičienė). Tai pirmoji virtuali „Lietuvių kalbos žodyno“ kartoteka, neturinti popierinio pavidalo: tarmių duomenys keliami tiesiai į bazę, iš kurios, po leksikografo patikros, jie tampa prieinami visiems išorinio portalo lkiis.lki.lt lankytojams.

Nuo kitų dviejų – Pagrindinės ir Papildymų – „Lietuvių kalbos žodyno“ kartotekų Tarmių kartoteka skiriasi ir tuo, kad joje kaupiami tik naujausi leksikografiniai tarmių duomenys, t. y. atsisakyta medžiagos iš rašytinių šaltinių. Leksikografiniai duomenys čia pateikiami lizdiniu principu, pvz.: priešdėliniai veiksmažodžiai dedami nepriešdėlinių veiksmažodžių lizduose. Tarmių kartotekoje laikomasi tarmių formų transponavimo taisyklių, kurias „Lietuvių kalbos žodyno“ instrukcijoje“ (1980) suformulavo Vytautas Vitkauskas.

„Lietuvių kalbos žodyno“ tarmių kartoteka tęsia 1902 m. Kazimiero Būgos pradėtą darbą ir užtikrina „Lietuvių kalbos žodyno“ kartotekų tęstinumą XXI a. Šią virtualią kartoteką pildo kvalifikuoti leksikografai ir dialektologai, gebantys transkribuotą iliustracinį sakinį surinkti *Palemono* rašmenimis (Rima Bakšienė, Regina Rinkauskienė, Daiva Kardelytė-Grinevičienė, Rūta Kazlauskaitė ir kt.). Leksikografinę duomenų patikrą atlieka Violeta Černiutė. Tuo pat metu įvairių sričių kalbininkų ir humanitarų dėka kaupiama kortelinė „Lietuvių kalbos žodyno“ tarmių kartoteka, kuri ateityje, įgavusi skaitmeninį pavidalą, galės būti integruota į lkiis.lki.lt portalą.

Lietuvių kalbos išteklių informacinę sistemą kūrė: Aurimas Savickas, Skirmantas Šermukšnis, Sigitas Šernius, Paulius Šiurys, Karolis Tarasaitis.

stuba

Kortelės numeris: 1

Antraštė

Žodis/Žodžių junginys: stuba

Kirčiuotė: (2)

Kilmė: germanizmas

Gramatinės pažymos: substantivum femininum, moteriškosios giminės daiktavardis

Reikšmės aiškinimas: gyvenamasis namas

Iliustracija

Tekstas: o._stubà graži būvo. | o._tvá.rtas | dá.
te._galė.jo. pragi.vė.t kė.lo.s ai.lė.s | dá.
dabať. bū.t sto.vė.je. ir_gi.vė.ne. ||

Metrika

Pateikėjas: Genovaitė Bieliūnienė

Pateikėjo amžius/gimimo metai: 1936

Vietovė kortelėje: Vilkabaliai

Vietovė: Kalvarija

Užrašytojai: R. Bakšienė-Bacevičiūtė

Užrašymo metai: 2016

SKAITMENINĖ „LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNO“ TARMIŲ KARTOTEKA

<http://lkiis.lki.lt>

Klaipėdos krašto aukštaičiai
389 Katyčiai, Šilutės rajonas
Kortelė—**LKILKA00138901**
Trioba, troba. Ant triobos pildavo grūdus.
"Stubà"...

Klaipėdos krašto aukštaičiai
426 Pleškiai, Šilutės rajonas
Kortelė—**LKILKA000442602**
Pečius (duonai kepti), kaklys (kam bariui
šildyti)...

Klaipėdos krašto aukštaičiai
426 Pleškiai, Šilutės rajonas
Kortelė—**LKILKA00142602**
Gyvenamoji troba, stuba "kam barys"

Klaipėdos krašto aukštaičiai
427 Rukai, Šilutės rajonas
Kortelė—**LKILKA00142701**
Gyvenamoji troba, butas (plg. 2 e), (stuba -
atski...

Klaipėdos krašto aukštaičiai
428 Timsiai, Šilutės rajonas
Kortelė—**LKILKA00142801**
Tai namas, troba, stuba, butas

Klaipėdos krašto aukštaičiai
429 Kulmenai, Šilutės rajonas
Kortelė—**LKILKA00142901**
Gyvenama troba, stuba

Klaipėdos krašto aukštaičiai
430 Trakininkai, Šilutės rajonas
Kortelė—**LKILKA00143001**
Troba. Einam į trobą. (ir stuba Elg.)

Klaipėdos krašto aukštaičiai
431 Lauksargiai, Tauragės rajonas
Kortelė—**LKILKA00143103**
Stuba, stubos, stubos. Visur buvo gražios
stubos. ...

Klaipėdos krašto aukštaičiai
461 Pagėgiai, Šilutės rajonas
Kortelė—**LKILKA00146101**
Mūsų namas menkas. Stuba (E. G. 1960.),
butas (E. ...

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

> 🗨️ 🖨️

Irašo tipas: Kortelė

Kodas: LKILKA00138901

Vaizdo informacija: [Išskleisti](#)

Laikymo vieta: [Išskleisti](#)

Laikmena: CD LKILKA001-06

Patvirtinta: Taip

Pavadinimas: Lietuvių kalbos atlaso kortelė

Kortelės tipas: Lietuvių kalbos atlasas

Punktas: 389 Katyčiai, Šilutės rajonas

Tarmė: Klaipėdos krašto aukštaičiai

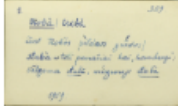
Apytikriai: Ne

Klausimas: Kaip vadinamas gyvenamasis namas

Skenavimo informacija: [Išskleisti](#)

Registravimo informacija: [Išskleisti](#)

Tikrinimo informacija: [Išskleisti](#)

Vaizdai:

TARMIŲ ARCHYVAS

<http://lkiis.lki.lt>

428 Timsiai, Šilutės rajonas

1.

389.

troba | troba

ant triobos pildavo grūdus |
stubà - tai panašiai bei "kam barys":
vālgoma stuba, mīegamoji stuba

1959.

TARMIŲ ARCHYVO DUOMENŲ BAZĖ: ĮRAŠŲ GALIMA PASIKLAUSYTI

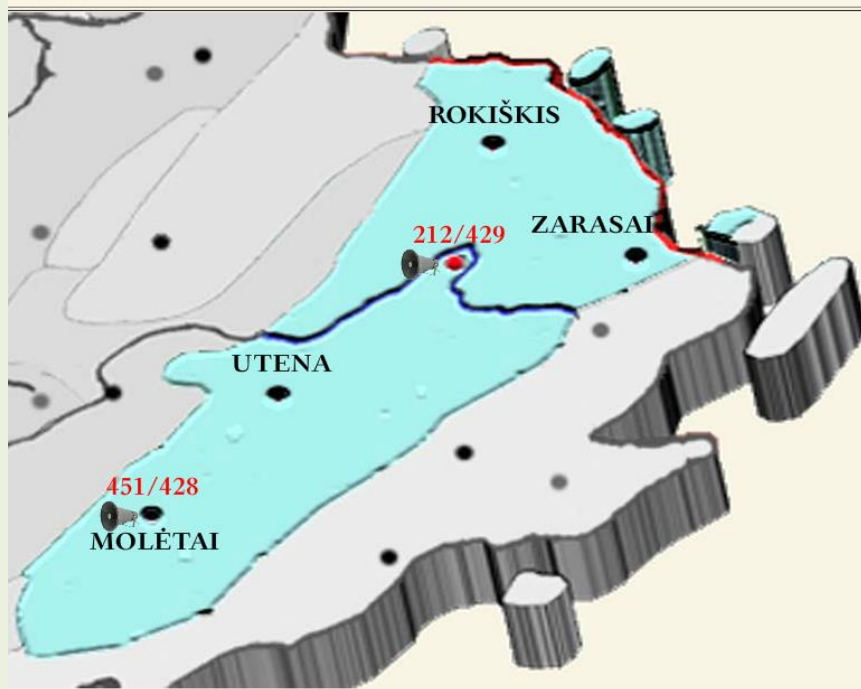
<http://tarmes.lki.lt/>

TARMIŲ TEKSTYNO DUOMENŲ BAZĖ: ĮRAŠŲ GALIMA PASIKLAUSYTI

<http://tarmiuarchyvas.lki.lt/pradinis.php?sutrump=bnd>

Tarmių tekstyno duomenų bazė

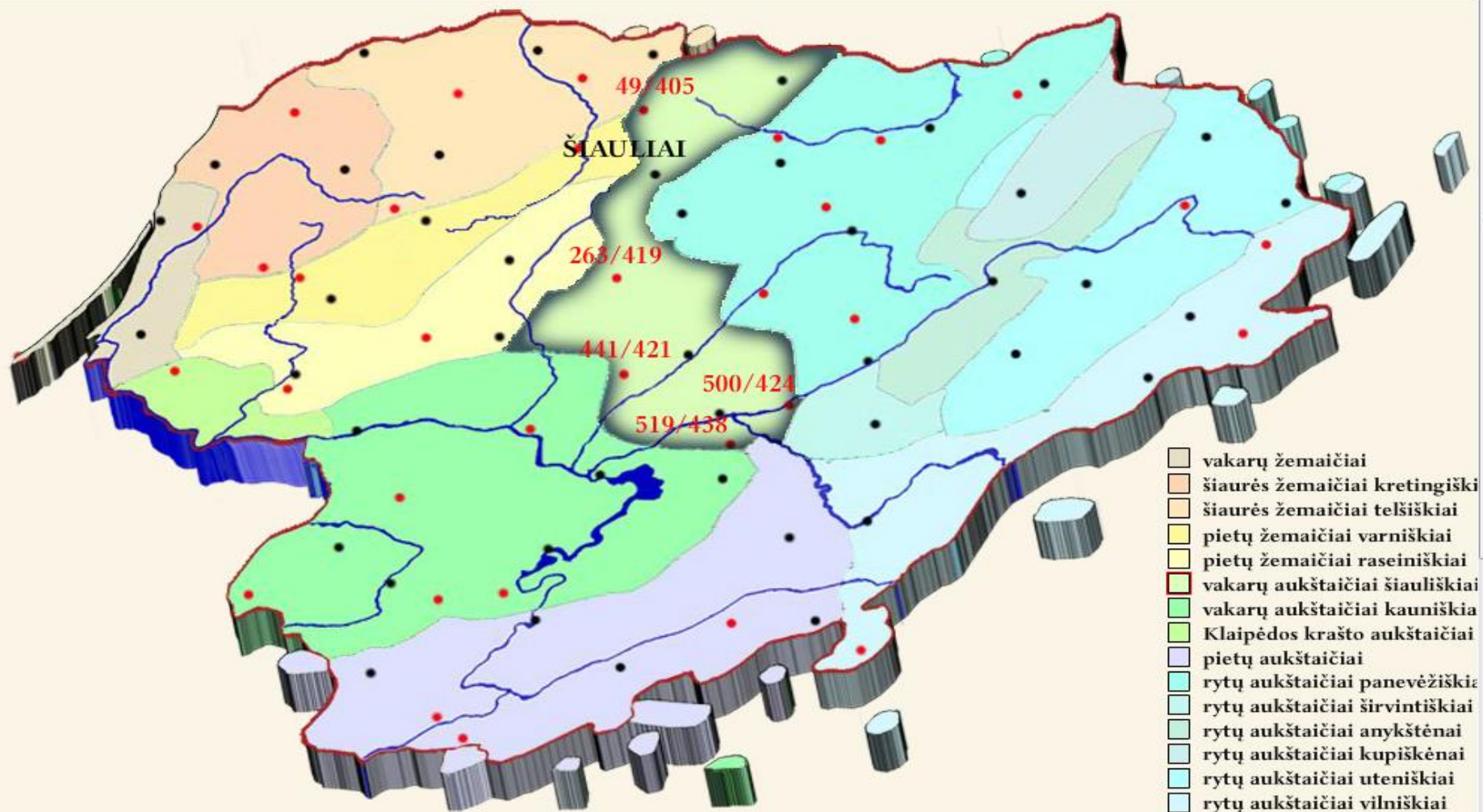

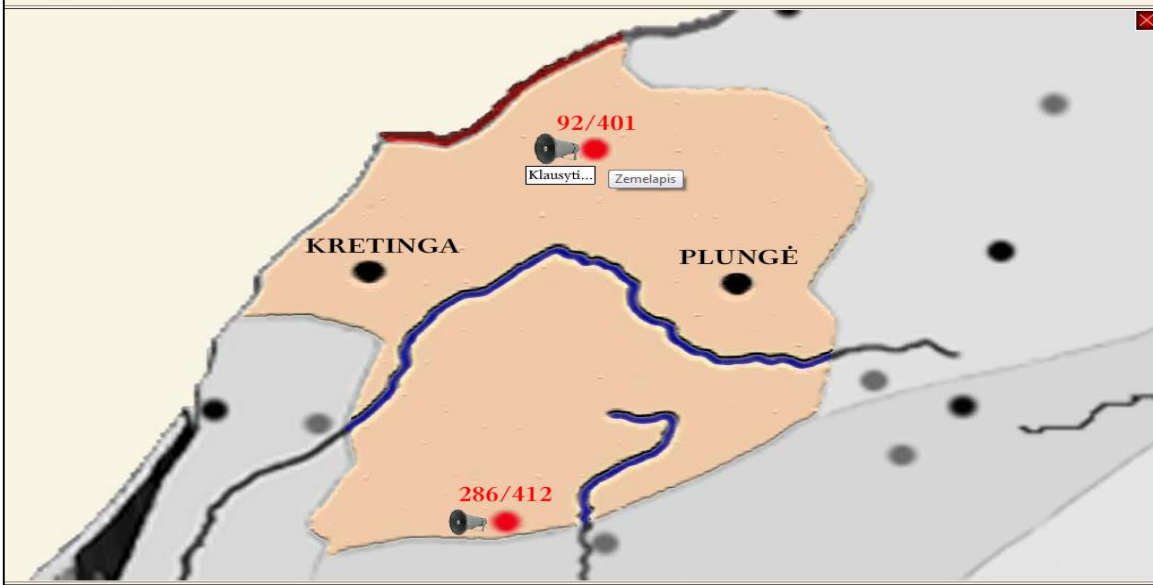
✖ Rytų aukštaičiai uteniškiai, kaip ir kiti rytų aukštaičiai, vietoje dvigarsių *an, am, en, em* taria *un, um, in, im*, pvz.: *duj.gu.* 'dangų', *liū.tu.* 'lentą', o nosinius balsius *a, e* atliepia *u, i*, pvz.: *kūr s'ni.s* 'kąsnis', *iš'kē zdava.* 'iškęsdavo'. Nuo kitų rytų aukštaičių uteniškiai skiriasi tuo, kad vietoje *ė* ir *ie* nekirčiuotuose skiemenyse taria pusilgį balsį *e*, rečiau vietoje *o* ir *uo* – *a*, pvz.: *te.vė.li.s* 'tėvelis', *pe.nė.li.s* 'pienelis', *bra.l'ū.kas* 'broliukas', *a.ba.lī.s* 'obuolys'.

Kad teisingai matytumėte transkribuotus tekstus, jums reikės įsidiegti Palemono šriftą, kurį galite rasti [čia](#)

Tarmių tekstyno duomenų bazė

✖ **Siaurės žemaičiai kretingiškiai**, kaip ir telšiškiečiai, kirčiuotus dvibalsius *ie*, *uo* verčia *ei*, *ou*, pvz.: *pēins* 'pienas', *dōun* 'duona'. Nuo telšiškių kretingiškiai skiriasi tuo, kad trumpuosius balsius *u*, *i* platina iki *o*, *e* prieš skiemenį ir su siauraisiais, ir su plačiaisiais garsais, pvz.: *lōp* 'lupa', *kēš* 'kiša', *lōpī* 'lupi', *kēšī* 'kiši'.

- ☒ Abu tekstai
- ☐ Paprastas tekstas
- ☐ Transkribuotas tekstas

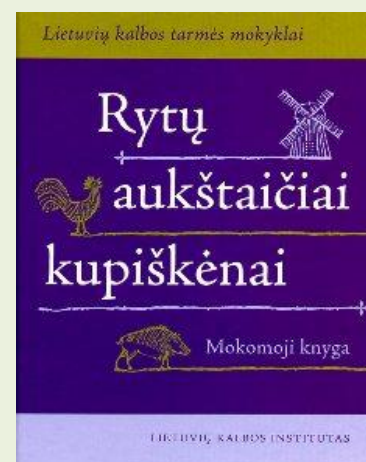
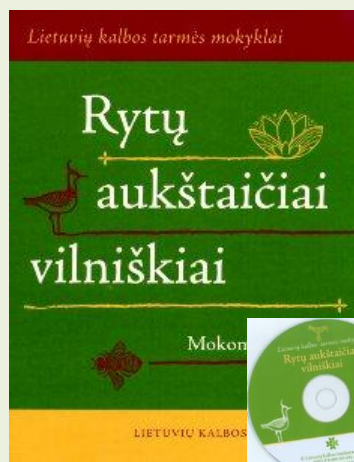
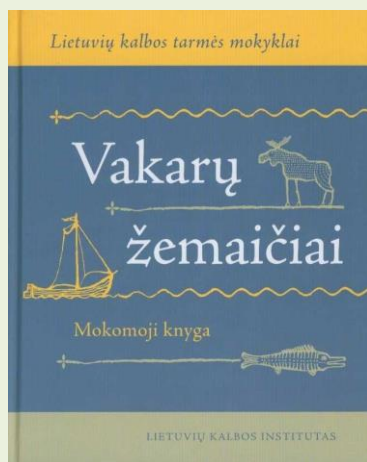
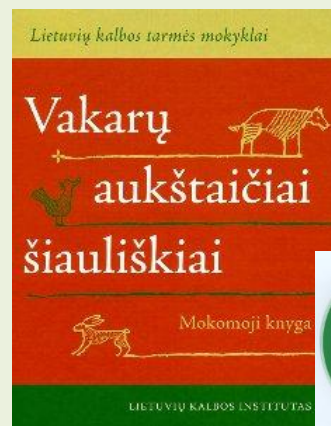
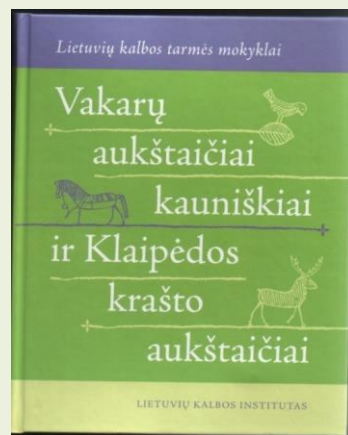
1. APIE GAISRĄ

Apie gaisrą (įrašas saugomas LKI Tarmių archyve), Grūšlaukės (Kretinga) punktas, Būgenių k. ir Gulalio k., Skuodo r., M. B.-V., gim. 1907 m. ir A. V., g. 1910m. Įrašė 1975 m. A. Girdenis, transkribavo G. Šeškevičiūtė

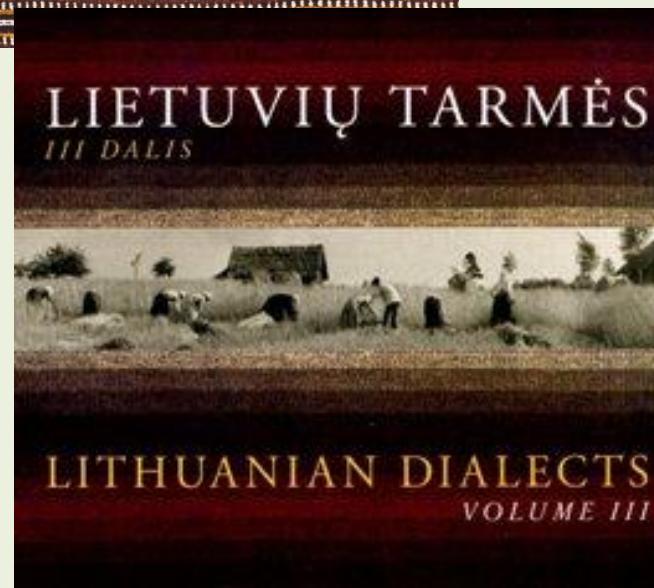
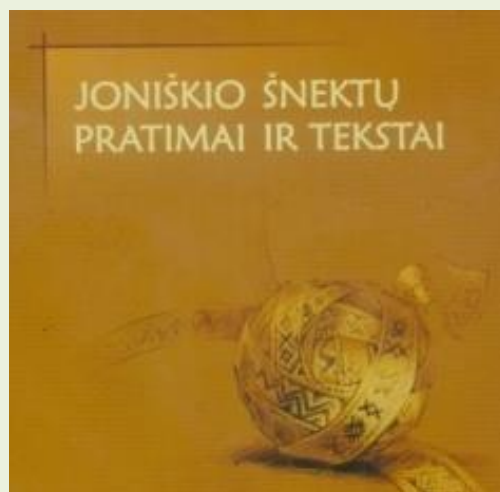
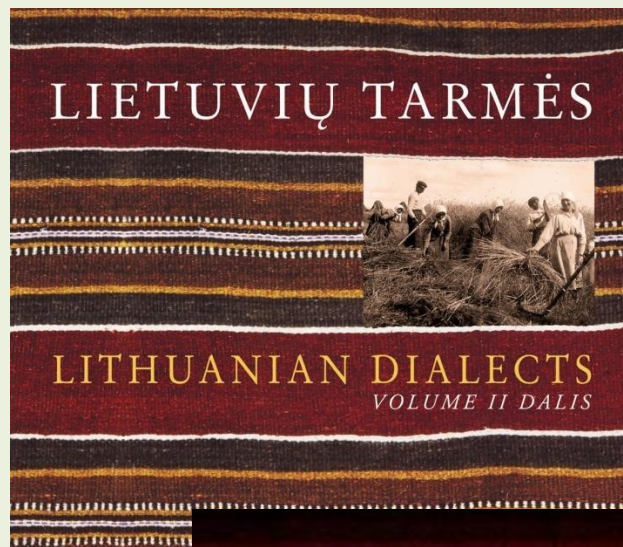
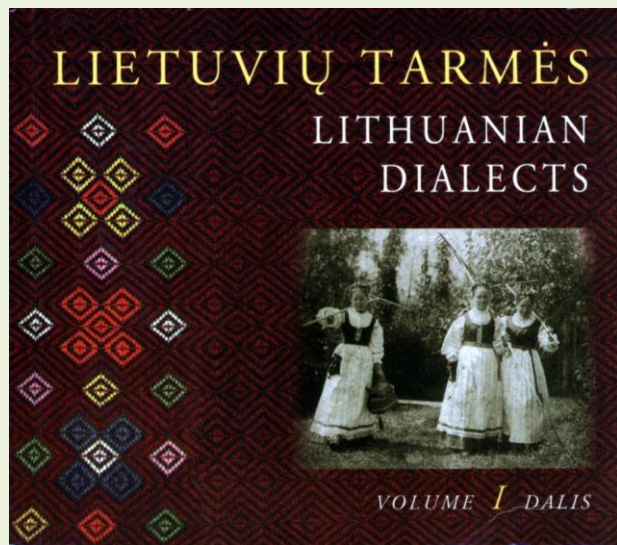
[Kap čia užsidegė nežinot?] Žinom, čia buvo tokia mergotė. Šešiolicos metų mokytiš ėjo, tėvo tėvų-- Šeškaus dukterė --. Išėjo į en-- išvažiavęs buvo į mišką, medžiūs vėžė prie eigučio. Ta mergatė vėrė pietūs --, ar minkiusi duoną buvo pakėpt. Va ta kitą išbėgo pro duris -- pavadint vaikėlio prie pūsryčių, prie pietų. Tas vaikas pro duris, ir duris paliko atdaras. Tas vėjas pūtė stačiai į tą duris ir čia atdaros stačiai į tą pėčių, tą mūrą. O su blizgėm cak cak, su blizgėm nukėlė petelnę, kėpt jau mėšą ir stovė. Spalio tai vėjo tinklė. Mūsų tai Zita buvo mažą. Tokie anuodu -- ėjo, ėjo ir paliko duris atdaras. Sėkau, ką jūs galvojat, tai jūdu uždegsit Grūšlaukį, visi, sakau, nudėgs, duris atdaras palikote. Tas vaikas priėjo prie lango, --. Sėkau, jau tas Šeškas ir dėga. Jėzau, taip ant žodžio, ant žodžio stogas bėdagantis, toj pūsėj stogas bėdagantis. Kól aš tik viėdrą pasigrobiau, bėg, kanālas tūsčias, nubėgaum kātę -- tik išlėdau -- ir vėskas.ė

[kap čia užsidegė nežinot?] žė.nuom | čė bō.va tūoki mergō.ti | šešūolikos metu | mūoki.tis feja | tėva te.vū. -- || *šėškaus duktė -- || išīējē anā išvažē.vis bō.va kaškō.r i mē.ška mēdu pri.ē.guli || ta_mergd.ti vė.ri pē.itus | -- | ar_mī.ņkusi dō.na bō.va pakēpī || vo_ta_kitā izbēga pru_dō.ris -- pavadi.nī vaikēli pri_pō.šri.ts | pri_pē.itu | tas_vā.ks pru_dō.ris i_dō.ris palē.ka ddaras || tas_vies pū.ti stātē. i_tou_dō.ris i_čē_ādaras stātē. i_tou_pē.čū i_ton_mū.ri || o_su_blē.zgem tik_cak_cāk | nukēli petē.lnē kēpī jau miēsa i_stāv || spā.le vō.rtiņkle mū.su *zitā bō.va mazi || tō.kē.i anōdu -- ē.ji ē.ji i_palē.ka dō.ris ddaras || sakaū | ku_jū.s galvuojat i_jū.s uždēkēšē *grū.šlauki vė.sks | sakaū | nūdēks dō.ris ddaras palē.kuotau || tas_vā.ks priēji pri_lō.ņga -- || sāk jau un_tā. šē.ška i_dēg || jē.zau tep_unt_žuōdi unt_žuōdi stūogs bādegontis | tuo_pūsie stūogs bādegontis | kōu_āš tik viēdra pasigruobau | bēg kanā.ls tō.šts | nubēgau | kd.tēn -- tik išlėdau -- | i_vē.sks ||

Serija *Lietuvių kalbos tarmės mokyklai*

LIETUVIŲ TARMĖS (CD)

Buityje ir žemės ūkyje naudojamų prietaisų, įrankių, padargų ir jų dalių pavadinimai

Arklas

Akėčios

Dalgis

Kirvis

Vedega

Vežimas

Ratas

Gardys

Gražulas

Rogės

Spragilas

Girnos

Girnapusė

Mintuvai

Brauktuvai

Bruktuvė

Šepetys

Ratelis

Staklės

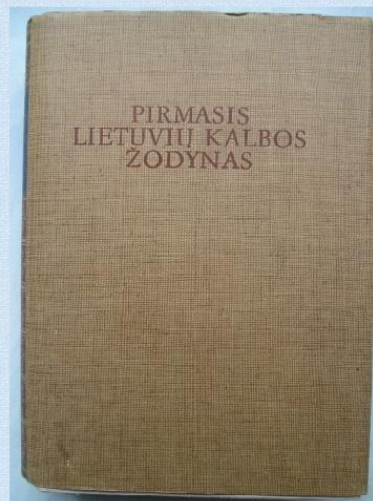
Šaudyklė

Seniau padargas žemai arti dideliam aukštačių plove buvo vadinamas *arklas*, vėliau *arklis*. Vakarinė plove riba eina į rytus nuo Gėpačių, Krupių, Šakrūs, Dargaičių, Diršių, Lūpačių, Šapagų, Kriščių, Liūkiškių, Legečių, Devynūonių, Šlapberčių, Mūstaičių, Jėsvainių, Varekonių, Mūnščių, Barėgalos, Gegužinės, Prėvėnėlių, toliau Nėmūna, apima Prienų, Birštoną, į rytus nuo Jėzvo, Gėlpiškių, Butrimonių, Kraunių, apima Alyų, į pietryčius nuo Miroslovo, Metelių, Rudaminos, Lazdžių. Rytinė riba eina į vakarus nuo Likšų, Čbėlių, Ragelių, Antžarės, Avilų, Antalieptės, Daigalių, Jukūnų, Tolinėnų, Kazlėškio, Kirdėškio, Liūknėnų, Antaliedės, Medėlių, Armonių, Dubingių, Gedrakių, Nemeninės, Baikių, Būrvilėškių, Kirdmų, Rudaminos, Akmeniškių, Jasiūnų, Gudelių, Butrimonių. Pavadinimas *arklas* dar vartojamas apie Betygalą, Kresčionis, Snėbškę, Dalidės, Varnėnų, Nočią, Fėdinią, Naujūs Glėrnys, Asiekus.

■ arklas / arklas

	Paplitimas	Linksniaivimas	Vartosena	Etimologija	Etnografija
	Bendrinė kalba	Vakarų aukštaičiai šaukštaičiai (Joniskis)	Pienų aukštaičiai (Kučinai)	Rytų aukštaičiai urenaičiai (Daugailiai)	Rytų aukštaičiai panevežiščiai (Pasvalys)
vienaskaita	Vard. ą́rklas	ą́.arklas	ą́.á.rkłas	ą́.ą.rkłas	ą́.ą.rkę́ ¹ s
	Kilm. ą́arklo	ą́.arkla	ą́.á.rklo.	ą́.ą.rkla.	ą́.ą.rkla
	Naud. ą́arklui	ą́.arklui	ą́.á.rklu	ą́.ą.rklui	ą́.ą.rkę́ ¹ b
	Gal. ą́arklą	ą́.arkla.	ą́.á.rklu.	ą́.ą.rklu.	ą́.ą.rklą
	Įnag. ą́arklu	ą́.arkly	ą́.á.rklu	ą́.ą.rklu	ą́.ą.rkly ¹ b
	Viet. ą́arklė	ą́.arklę	ą́.á.rkli		ą́.ą.rkli
liat.		ą́.arklan			
Norėdami perskaityti ir išgirsti sakinių spustelėkite ▶ prieš žodžio linksnį					
daugiskaita	Vard. ą́arklai	ą́.arklai	ą́.á.rklai	ą́.ą.rklai	ą́.ą.rklai / ą́.ą.rklai
	Kilm. ą́arklių	ą́.arkliū.	ą́.á.rklu.	ą́.ą.rklu.	ą́.ą.rklu. / ą́.ą.rklu.
	Naud. ą́arklams	ą́.arklām	ą́.á.rklam	ą́.ą.rklam	ą́.ą.rklām / ą́.ą.rklam
	Gal. ą́arklus	ą́.arklys	ą́.á.rklus	ą́.ą.rklus	ą́.ą.rklus
	Įnag. ą́arklais	ą́.arklāis			
	Viet. ą́arkluosė	ą́.arkluosę			
liat.					

Universaliai von Agens-Wortbildungen. – *Wege zur Universalien Forschung. Beitr. zum 60. Geburtstag von Hansjakob Selter*, Tübingen, 1980, 110–114; Haudry J. *L'indo-européen*, Paris, 1979, 55; Гамкрелидзе Т. В., Иванов Вяч. Вс. *Индоевропейский язык и индоевропейцы*, Тбилиси, 1984, 687–688; Mažiulis V. *Prūsų kalbos etimologijos žodynas* 1, Vilnius, 1988, 61–62; Olsen B. A. A case of Proto-Indo-European allomorphy: the instrument suffix *-tlóm and its variants. – *Historical Linguistics* 1987, Amsterdam–Philadelphia, 1990, 363–374; Ambrazas S. *Daiktavardžių daryba. Lietuvių kalbos veiksmažodiniai veidiniai*, Vilnius, 1993, 171tt.; Ambrazas S. *Baltique orientale et baltique occidentale, baltique et slave: le problème de leurs relations anciennes du point de la formation des mots*. – *Histoire Épistémologie Langage* 26(2), 2004, 58, 22 išnaša; Smoczyński J. *Laringalų teorija ir lietuvių kalba*, Vilnius, 2006, 36, 111.

Paplitimas Linksniaivimas Vartosena Etimologija Etnografija

Pavadinimas *árklas* (plg. dar variantus *afklas*, *arklai*) – senas, plg. latvių *afkls*, iš dalies prūsų *aciocordo* (< *arkla-kardā) 'vadelės', taip pat graikų *ἀροτρον*, lotynų *arātrum*, airių *arathar*, armėnų *araur* ir t. t., galbūt ir slavų *ordlo 'arklas'. Tai priesagos *-tlo- / -tro- (ji savo ruožtu kilusi iš *nomina agentis* senovinės priesagos *-tel- / -ter-, plg. slavų *datelъ ir graikų *δάρωρ*, *δωτήρ*, senosios indų *dātār*, *dātār*, Avestos *dātār* 'davėjas') vedinys iš didžiai archajiško veiksmažodžio *árti*, plg. latvių *aft*, gotų *arfan* 'arti', senosios bažnytinės slavų *orpf*, graikų *ἀρῶω*, lotynų *arō*, senosios airių *arim* 'ariu', hetitų *harš*– 'ruošti dirvą sėjai', tocharų A. B. *äre* 'arklas' ir t. t. Žodis *árklas* vartojamas jau Daukšos *Postileje* (žr. Mikalojaus Daukšos 1599 metų *Postilė* ir jos šaltiniai, parengė Jonas Palionis, Vilnius, 2000, 1088: *nūg arklio bū pašauktas*), XVII a. rankraščiniuose Mažosios Lietuvos žodynuose (žr. *Lexicon Lithuanicum*. Rankraštinis XVII a. vokiečių–lietuvių žodynas, parengė Vincentas Drotvinas, Vilnius, 1987, 295: *Pflug arklas, žagre*), Sirvydo pirmajame (žr. Senasis Konstantino Sirvydo žodynas, parengė Kazys Pakalka, Vilnius, 1997, 271: *plug / aratrum. arklas*) ir antrajame žodyne (žr. *Pirmasis lietuvių kalbos žodynas*, parengė Kazys Pakalka, Vilnius, 1977, 399, 373, 677: *plug / Aratrum, Arklas; Rádlicá / Aratrum in superficie agrum profcindens, Arklas*).

Literatūra: LKA I 104, žemėl. 45; LKŽ ² 302; Brugmann K. *Grundriss der vergleichenden Grammatik der indogermanischen Sprachen*, Bd. 2, T. 1, Strassburg, 1906, 339tt.; Meillet A. *Introduction à l'étude comparative des langues indo-européennes*, Paris, 1934, 273; Būga K. *Rinktiniai raštai* 2, Vilnius, 1959, 196; 3, Vilnius, 1961, 710–711; Skardžius P. *Lietuvių kalbos žodžių daryba*, Vilnius, 1943, 193; Fraenkel E. LEW 17; Pokorný J. *Indogermanisches etymologisches Wörterbuch*, Bern–München, 1959, 62–63; Szemerényi O. *Slavic etymology in relations to the IE backgrounds*. – *Die Welt der Slaven* 12, 1967, 272–273; Eckert R. *Baltistische Studien*, Berlin, 1971, 68; Mažiulis V. *Altpreußische Etymologien*. – *Zeitschrift für Slawistik* 19, 1974, 218–219; Топоров В. Н. *Прусский язык. Словарь* А–Д, Москва, 1975, 69, 107; Мартынов В. В. *Праславянская и балто-славянская деривация имен*, Минск, 1973, 19–21; Sławski F. *Zarys słownotwórstwa prasłowiańskiego*. – *Słownik prasłowiański* 1, Wrocław etc., 1974, 113–114; 2, Wrocław etc., 1976, 50–53; Dressler W. U.

Arklas yra vienadantis žemės arimo ir purenimo įrankis. Juo žemė verčiama į abi puses. Kadangi arklų nebuvo galima verstti vagos, jis tiko tik lengvai žemei įdirbti. Daugiausia naudotas žagre suartai žemei purenti ar šakniavaisinėms daržovėms (ropėms, bulvėms, runkeliams) apkaupiti – vagoti. Ranktūriai su rankenomis daryti iš dviejų pušies šaknų ar dvišakio medžio. Prie ragočiaus pritvirtindavo jaučių jungą ar dvi ienas (arkliui). Netoli rankenų į grąžulą įtaisydavo išarą, kurios apačioje buvo geležinis ar medinis (apkaltas skarda) noragas.

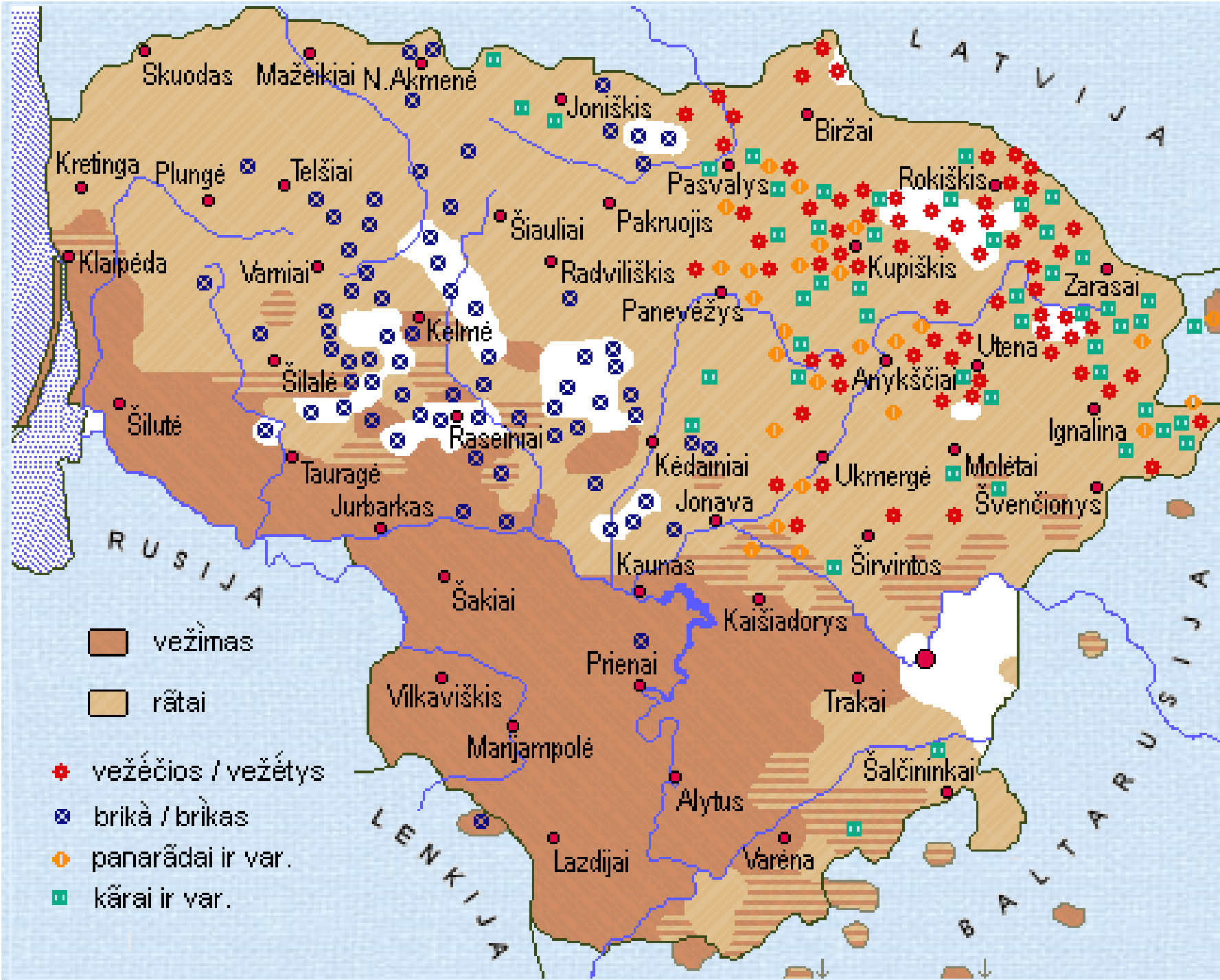
Arklas naudotas daugelyje kraštų, ypač Vakarų ir Pietų Europoje. Seniausia medinio arklo dalis, rasta Šventosios gyvenvietėje (dabar Palangos dalis), datuojama antruoju tūkstantmečiu prieš Kristų. Tai vienas ankstyviausių arklų Europoje. Geležinių noragų (kastuvėlio formos) rasta Šveicarijos kaime (Lenkija), II–III a. kape. Nuo VII–VIII a. pradėti naudoti liežuvėlio formos noragai pasmailintu galu ypač paplito antrojo tūkstantmečio pradžioje. Lietuvoje būdingiausias šios formos arimo įnagis rastas Māišiagalos piliakalnyje. XIX a. arklą pakeitė geležinis vagotuvas. Iki XX a. pradžios arklas dar naudotas lengvai žemei arti ir šakniavaisinėms daržovėms kaupti. Pradėdami arimą valstiečiai įvairiomis apeigomis stengėsi nulemti darbų ir derliaus sėkmę. „Kai priartėja pavasaris ir kai galvojama į dirvas su jaučiais eiti, – XVII a. rašė M. Pretorijus, – šeimininkas išvaro alų ir ąsotyje ant švariai apdengto stalo pastato. Arklą šeimininkas turi nunešti į tvartą pas ariamus jaučius. Po to prie stalo susirenka vieni vyrai, šeimininkas

ar, jei būdavo pakviestas, maldininkas, prieš pradėdant gerti, truputį nuleidžia ant žemės Žemynėlės garbei, kartu kalbėdamas tam tikrą maldą už šeimininkų šeimynos sveikatą, už darbo sėkmę, už dirvą. Po to, pagriebęs kaušą dantimis, turi išgerti ir permesti per galvą. Alaus kaušui apkeliavus aplink stalą, maldininkui vėl išgėrus minėtu būdu, malda tęsiama toliau ir Dievo prašoma, kad jis teiktųsi laiku duoti lietaus ir saulės šviesos, kad pasėliai gražiai žaliuotų ir grūdai užsimegtų. Tada apšlaksto su alaus likučiu esančius.“ Po šitokių vaišių jau eidavę į darbą.

XX a. pirmoje pusėje Lietuvoje dar buvo išlikę senųjų arimo papročių. Pirmą kartą išleisdama artoją į lauką, šeimininkė jį peržegnojo, aprūkydavo šventintomis žolėmis, palinkėdavo geros sveikatos, gero derliaus. Artoją, arklą ir arklius pašlakstydavo švęstu vandeniu. Tikėdavo, kad taip iš lauko bus išvytos piktosios dvasios. Grįžusį pietauti artoją žmona pasitikdavo su duona ir druska. Jį geriau maitindavo, kad būtų stipresnis. Duodavo šviežios duonos, kiaušinių, mėsos, sviesto, kad geriau suartų lauką ir būtų geresnis derlius. Aprengdavo švariais rūbais. Vakare artoją žmona ar mergos apliedavo vandeniu. Mat manė, kad būsiąs geresnis derlius, laukai neuždžius.

Literatūra: Milius V., Pavilionytė D. Žemdirbystė. *Lietuvos etnografijos bruožai*, Vilnius, 1964, 53–54, 59–61; Gilytė G. Žemdirbystės įrankiai ir liaudies papročiai Biržų raj. Smilgių apyl. XIX a. pab. – XX a. pr. *Kraštotyra* 16, 1983, 87–95; Černiauskienė-Barkauskaitė D. Žemdirbystės papročiai. *Sintautai. Žvirgždaičiai*, Vilnius, 1998, 128; Milius V. Arklas. *Visuotinė lietuvių enciklopedija* 1, Vilnius, 2001, 778.

Vežimas – arklių traukiama važiuojamoji priemonė, ratai.

Įvairiuose Lietuvos regionuose šiai priemonei įvardyti vartojami žodžiai **vežimas**, **ratai**, **vežėčios**, **brika**, **panaradai**, **karai**.

Kai kurie iš jų gali reikšti tam tikros rūšies ar specialios paskirties vežimą: **vežėčios** ‘prastas vienkinkis vežimas su gardimis; porinis vežimas; lengvas vežimas; vežimas be priekinių ratų’, **brika** ‘dvikinkis vežimas kroviniams vežioti; išeiginis (ppr. dvikinkis) vežimas žmonėms važinėti’, **panaradai** ‘didelis vežimas kroviniams vežioti; lengvas vežimas’, **karai** ‘porinis vežimas su aukštomis gardimis šienui, javams vežti; lengvesnis vežimas’.

Kai kurie reti pavadinimai nekartografuoti: įvardyti paprastam darbiniam vežimui – **drobynos**, **telega**, **pavozka**, pailginamam darbiniam vežimui – **razvodas**, dideliame vežime šienui, javams ar kitokiam kroviniai vežti – **ilgabrikis**, **ilgadrobinės**, **ilgvežimis**, **redeliai**, **uorė** / **uorės**, lengvam išeiginiame vežime – **būda**, **fajetonas**, **kačiobrikis**, **kalamaška**, **kalmogai**, **karieta**, **kurlenka**, **lineika**, **račiukai**, **šarabanai**, **taradaika**, **tarapaška**, **pleperas** ir kt. (plačiau žr. LKA I 89–90; www.lkz.lt).

Paklauskite pasakojimų apie vežimą.

Paskaitykite tautosakos ir kitus kūrinius apie vežimą.

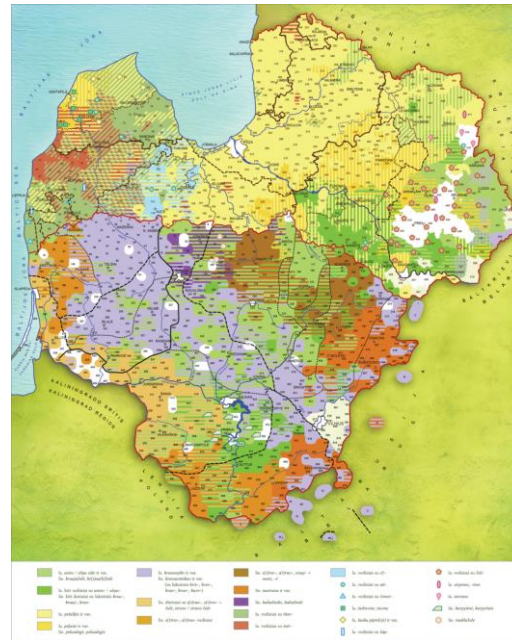
Baltu valodu atlants

Baltų kalbų atlasas

Atlas of the Baltic Languages

LEKSIKA I
LEKSIKA I
LEXIS I

FLORA

TARMĖS

ETNOGRAFINIAI REGIONAI

PATARMĖS

Šiuolaikiniai geolingvistikos tyrimai Lietuvoje

<http://www.tarmes.lt>

LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTAS

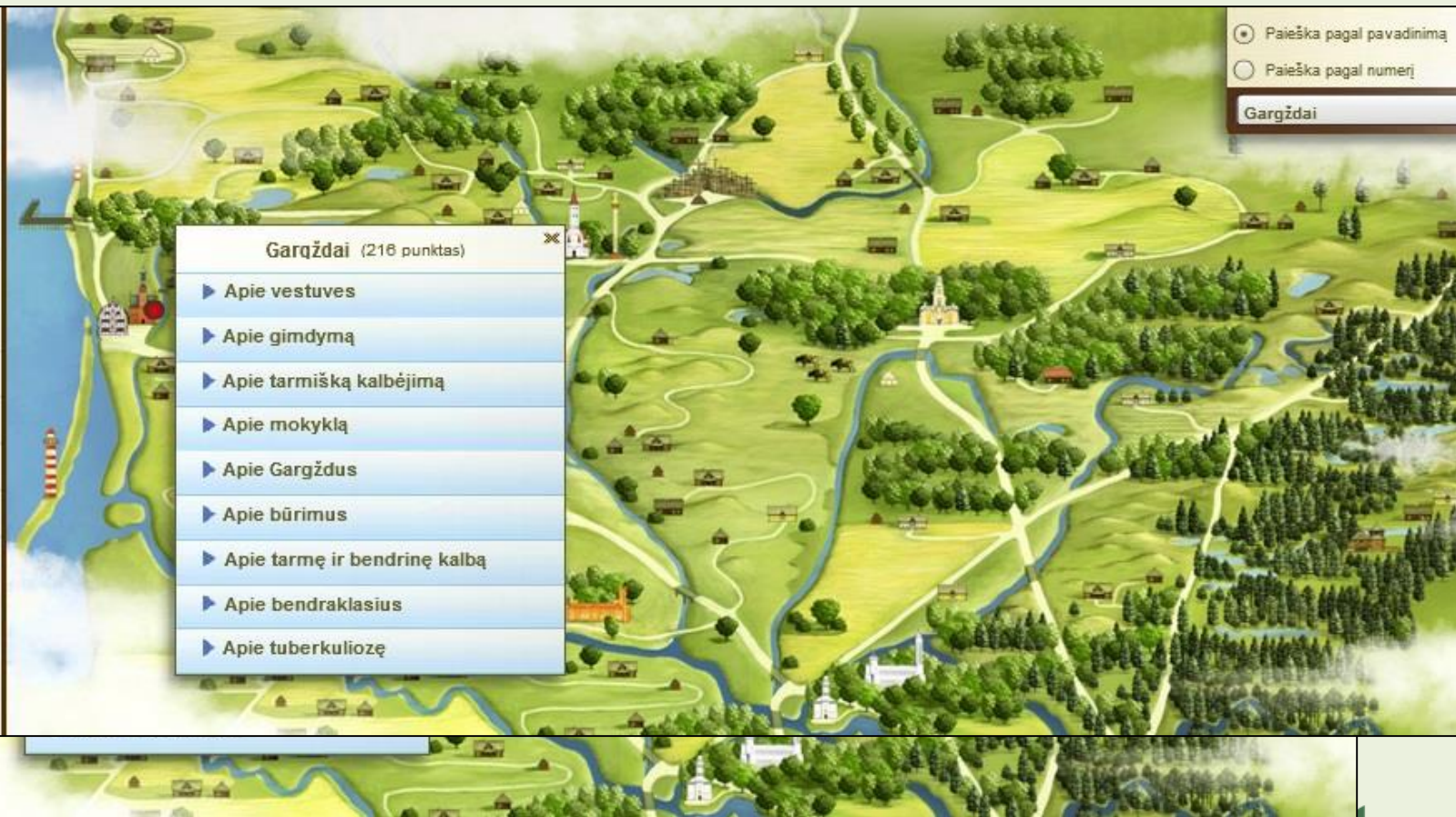
 English

TARMIŲ SKIRSTYMAS

APIE PROJEKTĄ

VEIKLA

KONTAKTAI

Paieška pagal pavadinimą
Paieška pagal numerį

Gargždai

Gargždai (216 punktas)

- ▶ Apie vestuves
- ▶ Apie gimdymą
- ▶ Apie tarmišką kalbėjimą
- ▶ Apie mokyklą
- ▶ Apie Gargždus
- ▶ Apie būrimus
- ▶ Apie tarmę ir bendrinę kalbą
- ▶ Apie bendraklasius
- ▶ Apie tuberkuliozę

English

TARMIŲ SKIRSTYMAS

APIE PROJEKTĄ

VEIKLA

KONTAKTAI

Medžiaga tyrėjui

Like 75

<http://www.tarmes.lt>

Šiuolaikiniai geolingvistikos tyrimai Lietuvoje

<http://www.tarmes.lt>

The screenshot displays the Tarmes.lt website interface. The browser's address bar shows the URL www.tarmes.lt. The page features a stylized map of Kėdainiai, Lithuania, with various geographical features like rivers, forests, and buildings. On the left side, there is a logo for the Lithuanian Language Institute (Lietuvių kalbos institutas) and a navigation menu with links: "English", "Tarmių skirstymas", "Apie projektą", "Veikla", and "Kontaktai". In the top right corner, there is a search bar with the text "Paisėkite pagal pavadinimą" and "Paisėkite pagal numerį", and a dropdown menu showing the number "404". Two pop-up windows are overlaid on the map. The first window, titled "Informantas:", contains the following text: "moteris", "Gimimo metai: 1968 m.", "[rašo vieta: Kėdainiai]", and "[rašo data: 2011 m.". The second window, titled "Kėdainiai (404 punktas)", contains a list of links: "▶ Apie sodybą, bendruomenę", "▶▶ Apie org. Kėdainius", "▶ Apie tarmes", "▶ Apie tarmes, išsilavinimą", "▶ Apie darbą", and "▶ Apie kalbas, išsilavinimą".

www.tarmes.lt

ResearchGate Importuota iš „IE“

Lietuvių kalbos institutas

English

Tarmių skirstymas

Apie projektą

Veikla

Kontaktai

Paisėkite pagal pavadinimą

Paisėkite pagal numerį

404

Informantas:
moteris

Gimimo metai:
1968 m.

[rašo vieta:
Kėdainiai

[rašo data:
2011 m.

Kėdainiai (404 punktas)

- ▶ Apie sodybą, bendruomenę
- ▶▶ Apie org. Kėdainius
- ▶ Apie tarmes
- ▶ Apie tarmes, išsilavinimą
- ▶ Apie darbą
- ▶ Apie kalbas, išsilavinimą

0:0 / 1:27

1. Paminklas Jonušiui Radvilai. Fotografavo G. Bankauskaitė-Sereikienė

<http://www.tarmes.lt>

13. Prašymas pateiktas

Asmeniška

Vieno iš tėvų
(lėvų)

Vardas

Vardaitis

Pavardė

Pavardaitis

PACIENTŲ DĖMESIUI

IĖJIMAS Į ŪDRIJOS
MEDICINOS PŪNKTA
IŠ KITOS PUSĖS, NUO
AUTOBUSŲ
STOTELĖS.
LAIPT

PARDUODU *

RAUDUOČIUS 4x4 cm ilgis 140cm
VAMZDŽIUS NERŪD. PLIENO (3,8cmx6m)
KAIMIŠKOS KRUVOSNIES KOMPLEKTĄ
BETONO MAISYKLĘ
MEDŽIO FREZAVIMO STAKLĘ
SVARMENIS (jaunimui treniruotis)

**PAMINKLAI, TVORELĖS, INTERJERO DETALĖS
SKALDA, JUODŽEMIS, MONTAVIMO DARBAI**

**PAMINKLAI, TVORELĖS,
SKALDELĖ IR KITI
AKMENS GAMINIAI**

<http://www.tarmes.lt>

Lietuvių kalbos išteklių informacinė sistema

<http://lkiis.lki.lt>

Lietuvių kalbos išteklių
informacinė sistema

PRADŽIA

E. ŽODYNAI

E. KARTOTEKOS

DUOMENŲ BAZĖS

ISTORINIŲ
VIETOVARDŽIŲ
DUOMENŲ BAZĖ

PAVARDŽIŲ
DUOMENŲ BAZĖ

LIETUVOS
VIETOVARDŽIŲ
GEOINFORMACINĖ
DUOMENŲ BAZĖ

Bendra informacija

LIETUVIŲ KALBOS IŠTEKLIŲ INFORMACINĖ SISTEMA > DUOMENŲ BAZĖS > LIETUVOS VIETOVARDŽIŲ GEOINFORMACINĖ DUOMENŲ BAZĖ >
BENDRA INFORMACIJA

Lietuvos vietovardžių geoinformacinė duomenų bazė

BENDRA INFORMACIJA

LIETUVOS VIETOVARDŽIŲ GEOINFORMACINĖ DUOMENŲ BAZĖ

Bazėje pateikiamų žemėlapių peržiūrai prašome naudoti Mozilla Firefox arba Internet Explorer naršyklę.

I-ojo etapo (2007–2010 m.) darbai atlikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės lėšomis (investicinis projektas). Šio projekto apimtis – Lietuvos miestų, miestelių, seniūnijų centrų vardų ir Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Marijampolės, Pagėgių, Druskininkų savivaldybių bei Švenčionių r. savivaldybės teritorijų vietovardžių lingvistinės-geografinės duomenų bazės sukūrimas.

II-ojo etapo (2011–2013 m.) darbus finansavo Lietuvos mokslo taryba pagal Nacionalinę lituanistikos plėtros 2009–2015 m. programą (sutarties Nr. LIT-4-19). Darbo apimtis – Ignalinos r. savivaldybės, Birštono ir Rietavo savivaldybių teritorijų vietovardžių lingvistinės-geografinės duomenų bazės sukūrimas.

III-ojo etapo (2016–2018 m.) darbus finansavo Lietuvos mokslo taryba pagal Valstybinę lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016–2024 metų programą kaip projekto "Vakarinių pietų aukštaičių vietovardžių integravimas į „Lietuvos vietovardžių geoinformacinę duomenų bazę“ ir jų kilmės bei motyvacijos tyrimai" dalį (sutarties Nr. LIP-089/2016). Darbo apimtis – dalies Lazdijų r. savivaldybės ir dalies Alytaus r. savivaldybės teritorijų vietovardžių lingvistinės-geografinės duomenų bazės sukūrimas.

Bazė kuriama:

mokslo tiriamosioms bei taikomosioms reikmėms;

vietovardžių, kaip nematerialiojo kultūros paveldo, sklaidos ir išsaugojimo tikslais.

Lietuvių kalbos išteklių informacinė sistema

<http://lkiis.lki.lt>

Lietuvos vietovardžių geoinformacinė duomenų bazė

★★★★★★★★☆☆ > 📄 🖨

Vietovardis: Alytus

Geoobjekto pavadinimas: Alytaus m.

Kirčiuotas vv.: Alytūs

Giminė: vyriškoji

Skaičius: vienskaitinis

Kirčiuotė: 4

Linksniai: Išskleisti

Vardininkas: Alytūs

Kilmininkas: Alytaūs

Naudininkas: Alj̃tui

Galininkas: Alj̃tų

Įnagininkas: Alytum̃

Vietininkas: Alytuj̃

Šauksmininkas: Alytaū

Kilmė (pagal etimono priklausomybę kalbai):

Kilmė pagal šaltinį: vietovardinė

Lietuvos vietovardžių geoinformacinė duomenų bazė

Vietininkas: Alytuj̃

Šauksmininkas: Alytaū

Kilmė (pagal etimono priklausomybę kalbai):

Kilmė pagal šaltinį: vietovardinė

Kilmės aiškinimas: Iš upės vardo *Alj̃tupis* ankstesnės formos **Alytūs*.

Daryba: pirminis

Darybos aiškinimas: Be darybos priemonių sudarytas iš upės vardo *Alj̃tupis* ankstesnės formos **Alytūs*.

Pirmo paminėjimo data: 1377

Pirmo paminėjimo amžius: XIV

Garso įrašai:

▶ 0:12 0:12 ▶

Vietovardžių žodynas

<http://vietovardziai.lki.lt/>

Įrašykite vietovardį ar jo dalį

Panevėžys

ieškoti

Rūšis

Valstybė

Administracinis-teritorinis vienetas

Paieškos patarimai >>>>>

▼Panevėžys

Panevėžys

Kirčiuotė (3^{4b})

Kiti linksniai: **Pānevėžio, Pānevėžiui, ī Pānevėžī, ties Pānevėžiu, Panevėžyje**

Vietovardžio rūšis: **miestas**

Administracinis-teritorinis priklausymas:

Panevėžio miestas, Panevėžio apskritis, Lietuva

Vietovardžių žodynas

<http://vietovardziai.lki.lt/>

Įrašykite vietovardį ar jo dalį	Rūšis	Valstybė	Administracinis-teritorinis vienetas
 Paieškos patarimai >>>>	▼ akmuo aukštuma buvusi apskritis dubuma duburys etninė sritis ežeras įduba įgriova įlanka istorinė piliavietė istorinė sritis istorinė vietovė jūra kaimas kalnas kalva, kalvynas kalvagūbris kapinės, kapinynas	▼ Lietuva Lietuva Baltarusija Latvija Lenkija Rusija Ukraina Kazachstanas	▼ Akmenės rajonas Alytaus miestas Alytaus rajonas Anykščių rajonas Birštono savivaldybės teritorija Biržų rajonas Druskininkų savivaldybės teritorija Elektrėnų savivaldybės teritorija Ignalinos rajonas Jonavos rajonas Joniškio rajonas Jurbarko rajonas Kaišiadorių rajonas Kalvarijos savivaldybės teritorija Kauno miestas Kauno rajonas Kazlų Rūdos savivaldybės teritorija Kėdainių rajonas Kelmės rajonas

Lietuvių kalbos išteklių informacinė sistema:

MOKOMIEJI ŽAIDIMAI

<http://lkiis.lki.lt>

Lietuvių kalbos išteklių
informacinė sistema

PRADŽIA

E. ŽODYNAI

E. KARTOTEKOS

DUOMENŲ BAZĖS

E. MOKYMAI

MOKOMIEJI
ŽAIDIMAI

NUOTOLINIS
LIETUVIŲ KALBOS
MOKYMAS

LIETUVIŲ KALBOS IŠTEKLIŲ INFORMACINĖ SISTEMA > E. MOKYMAI > MOKOMIEJI ŽAIDIMAI

MOKOMIEJI ŽAIDIMAI

Pagal Ekonomikos augimo veiksmų programos prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ įgyvendinimo priemonės „Lietuvių kalba informacinėje visuomenėje“ vykdomą projektą „IRT sprendimų bei turinio, padedančių išsaugoti lietuvių kalbą viešojoje erdvėje, kūrimas bei galimybių jais naudotis sudarymas“ (nr. VP2-3.1-IPPK-12-K-01-005) Lietuvių kalbos institute sukurti du mokomieji lietuvių kalbos kompiuteriniai žaidimai.

Šiais žaidimais tęsiama dar 2007 m. Lietuvių kalbos institute pradėta kurti mokomųjų kompiuterinių žaidimų serija „Kieti riešutėliai“ – tais metais kompaktine plokštele buvo išleistas pirmas žaidimas „Tadas Blinda. Kirčiavimas“. Atsižvelgiant į visuomenės poreikius, naujiems žaidimams pasirinktos dvi aktualios temos – rašyba ir kalbinės raiškos atsargų gausinimas (žodyno turinimas).

„Kristijonas Donelaitis. Rašyba“ padės įtvirtinti rašybos įgūdžius, pasikartoti rašybos taisykles. Žaidėjai pagal žaidimo siužetą, supintą iš fantazijos ir tikrovės gijų, patirs įvairiausių nuotykių, keliaudami metų ratu po šių dienų Lietuvą drauge su žymiuoju Mažosioje Lietuvoje gyvenusiu ir kūręs poetu Kristijonu Donelaičiu ir jo pagalbininku Miku.

„Barbora Radvilaitė. Kalbos turtai“ skirtas išmokyti lietuviškų žodžių ir posakių. Žaidėjai atsidurs 16 amžiaus Vilniuje tarp legendinių asmenybių, įsitrauks į galėjusią kadaise nutikti istoriją ir papildys savo žodyno – sinonimų, frazeologijos, vaizdingų posakių atsargas, sužinos visokių įdomybių apie lietuvių kalbos žodžius ir labiau pasitiks savo kalbiniais gebėjimais.

Abu lietuvių kalbos mokomieji žaidimai pasiekiami adresu <http://mokymai.lki.lt>, taip pat žaidimų svetainėje <http://zaidimai.lki.lt>.

Žaidimų turinį kūrė:

dr. Rita Miliūnaitė – LKI Bendrinės kalbos tyrimų centro vyriausioji mokslo darbuotoja;

Saulius Vasiliauskas – LKI Bendrinės kalbos tyrimų centro jaunesnysis mokslo darbuotojas.

**Internetinis mokomasis
lietuvių kalbos žaidimas
„Kristijonas Donelaitis.
Rašyba“ (internete nuo
2015 m.)**

Mokomės su garsu

<http://lkiis.lki.lt>

**Lietuvių kalbos mokomojo
kompiuterinio žaidimo
„KIETI RIEŠUTĖLIAI“
dalis „Barbora Radvilaitė. Kalbos
turtai“ (internete nuo 2015 m.)**

Lietuvių kalbos mokomojo kompiuterinio žaidimo „Kieti riešutėliai“ dalis „Barbora Radvilaitė. Kalbos turtai“

<http://ikiis.iki.lt>

Žaidimo langas

Kai kuriose užduotyse paspaudę pagalbos mygtuką rasite žinyną, kuriame galėsite pasitikslinti retesnių žodžių reikšmes, taip pat rasite nuorodų į žodynus.

Mokomieji žaidimai

<http://lkiis.lki.lt>

<http://mokymai.lki.lt>

<http://zaidimai.lki.lt>

www.kalbosnamai.lt

http://www.kalbosnamai.lt/gyvunu_spalvos/

<http://kalbosnamai.lt/>

kalbosnamai.lt

Dienos sakiny

Juodos rankos – balta duona.

Naujienos

Žodynai ir kt.

Rinktinis žodynėlis

Apklaustos, testai

Skaitiniai

Žaidimai

Mokytojams

Pokalbiai

Seminarai

Archyvas

Nuorodos

Rašykite

Apie šiuos namus

Prisijungti

Naujienos

2019-04-11

2019 m. balandžio 16 d. (antradienį) Lietuvių kalbos institute vyks kartu su Valstybine lietuvių kalbos komisija organizuojamas forumas „Valstybinė kalba ir mokykla“. [Programa](#).

2019-03-24

Kaip ir kiekvieną pavasarį, 2019 m. kovo 18 d. Rygoje vyko Arturo Uozuolo dienos konferencija. Šiemet ji jau 55-oji, o jos tema – „Kalbos normos, jų kodifikavimas ir taikymas“. [Konferencijos programa](#).

2019-02-17

Vilniaus knygų mugėje 2019 m. vasario 22 d. (penktadienį) 15 val. knygos „Kalbos normos ir jų savireguliacija interneto bendruomenėje“ pristatymas. [Kvietimas](#).

Daugiau...

- [Forumas apie lietuvių kalbą ir ir lituanistiką](#)
- [Straipsnis apie Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyną](#)

Mokslo žurnalas „Bendrinė kalba“

<http://www.bendrinekalba.lt>

BENDRINĖ KALBA

Mokslo žurnalas

Leidžiamas nuo 1961 metų (iki 2014 metų – *Kalbos kultūra*)

ISSN 2351-7204

 ?
 ↓

[AKTUALIJOS](#) [APIE ŽURNALĄ](#) [APIE ARCHYVĄ](#) [REDAKCIJA](#) [AUTORIAMS](#) [KONTAKTAI](#) [ENGLISH](#)

Bendrinė kalba 91

Bendrinė kalba 90
Bendrinė kalba 89
Bendrinė kalba 88
Bendrinė kalba 87
Kalbos kultūra 86
Kalbos kultūra 85
Kalbos kultūra 84
Kalbos kultūra 83
Kalbos kultūra 82
Kalbos kultūra 81
Kalbos kultūra 80
Kalbos kultūra 79
Kalbos kultūra 78
Kalbos kultūra 77
Kalbos kultūra 76
Kalbos kultūra 75
Kalbos kultūra 74
Kalbos kultūra 73
Kalbos kultūra 72
Kalbos kultūra 71
Kalbos kultūra 70
Kalbos kultūra 69
Kalbos kultūra 68
Kalbos kultūra 67
Kalbos kultūra 66
Kalbos kultūra 65
Kalbos kultūra 64

Bendrinė kalba 91 (2018)

Jolanta Vaskelienė, Regina Vilčinskienė. Kamieną *lietuv-* turinčių žodžių darybiniai ryšiai

[Straipsnis](#) [Santrauka](#) [Summary](#)

Rita Miliūnaitė. Naujažodžių pateikimas ir paieškos galimybės Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyne

[Straipsnis](#) [Santrauka](#) [Summary](#)

Agnė Aleksaitė. Ypatybių pavadinimai Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyne

[Straipsnis](#) [Santrauka](#) [Summary](#)

Anželika Gaidienė, Danutė Liutkevičienė. *Gėlės* samprata aiškinamuosiuose žodynuose

[Straipsnis](#) [Santrauka](#) [Summary](#)

Loreta Vaičiulytė-Semėnienė. *Chaki* dabartinėje lietuvių (rašto) kalboje

[Straipsnis](#) [Santrauka](#) [Summary](#)

Anželika Gaidienė, Danutė Liutkevičienė. Žodžio *gėlė* samprata viešojoje vartosenoje

[Straipsnis](#) [Santrauka](#) [Summary](#)

Robertas Stunžinas. Netaisyklingi junginiai su dėmeniu *kripto*: reikšmės ir teiktini atitikmenys

[Straipsnis](#) [Santrauka](#) [Summary](#)

Rasuolė Vladarskienė. Prielinksnis *apie* administracinėje lietuvių kalboje

[Straipsnis](#) [Santrauka](#) [Summary](#)

Aurelija Tamulionienė. Skyrybos ypatumai lietuvių kalbos ir literatūros valstybinio brandos egzamino darbuose

Kiti mokslo žurnalai

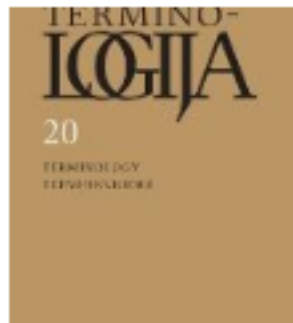
<http://lki.lt/leidiniai/periodiniai-leidiniai/>

Acta Linguistica Lithuanica /
Lietuvių kalbotyros klausimai

Acta
Linguistica
Lithuanica

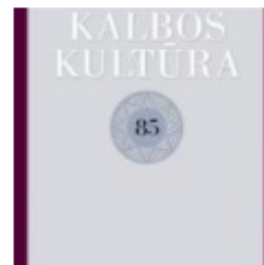
LKI

Terminologija

Bendrinė kalba / Standard Language

Iki 2014 m. Kalbos kultūra

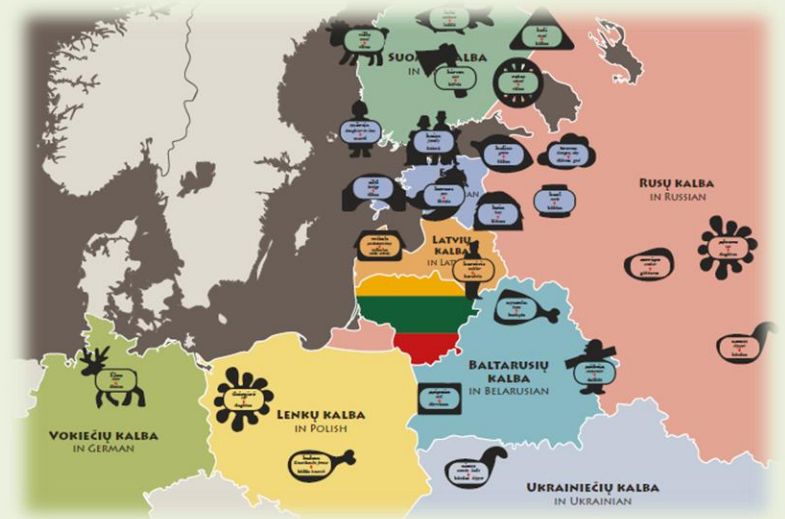
Kalbos muziejus *LITUANISTIKOS ŽIDINYS*

<http://lki.lt/socialine-ir-kulturine-lituanistikos-pletra/muziejus-lituanistikos-zidiny/>

Kilnojamoji edukacinė paroda

Paliesk kalbą rankomis!

Užsisakykite ekskursiją!
tel. (8 5) 263 8112
el. p. lituanistika@lki.lt
P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius

